Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פּרייז 15 גראָשען

הייַנט 10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 128	לאָדז, דאָנערשטאָג, כ״ז אייר תרצ״ב	צװײטער יאָהרגאַנג	Łódź, Czwartek, 2 czerwca 1932 r.	№ 128

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

פּולק. סלאַוועק לייקענט אָפּ

אלע קלאַנגען וועגן חלוקי דעות אין „בעבע"

„אין פּוילן איז גאָרנישט אַזוי שלעכט!" — דערקלערט דער וו.-פינאַנץ-מיניסטער זאַוואַדזקי

וואַרשאַ, 1. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט).

אין סיים איז פאָרגעקומען אַ פלענאַר-זיצונג פון דעם פּאַרלאַמענטאַרישען קלוב, פון „בעבע", אין וועלכער ס'האָבען זיך אויך בעטייליגט די פיהרער פון „בעבע", וואָס זענען נישט קיין דעפּוטאַטען.

דער פּרעזעס פון קלוב ,פּולקאָווניק סלאַוועק האָט געהאַלטען אַ פּאָליטישען רעפעראַט, וועלכער איז געווען אַ מין פּאָליטישע דעקלאַראַציע פון דעם רעגירונגס-קלוב.

פּולק .סלאַוועק האָט אָנגעוויזען אין זיין רעדע, אַז אַלע קלאַנגען וועגן אַ שפּאַלטונג אין סאַנאַציע-לאַגער זענען נישט ריכטיג. די שונאים פון דער רעגירונג פאַרשפּרייטען אַזעלכע קלאַנגען כדי אונטערצוברעכען איהר אויטאָריטעט.

די רעגירונג וועט צו קיינעם די האַנט נישט אויסשטרעקען נאָך הילף.

עס דראָהט איהר נישט קיין שום אויפטרייסלונג און קיין שום ווירטשאַפטליכע שוועריגקייט וועלען די רעגירונג נישט אַראָפּוואַרפען. זי וועט זיך געבען אַן עצה, און זי גייט איבער צו דער טאָג אָרדנונג איבער אַלע פּליאָטקעס וועגען אַ שפּאַל-טונג אין איהר לאַגער.

דערנאָך האָט געהאַלטען אַ רעדע דער וויצע-פינאַנץ-מיניסטער זאַוואַדזקי, וועלכער האָט גערעדט וועגען דער ווירטשאַפטליכער לאַגע ,און אַנגעוויזען אַז אין לאַנד איז גאָר נישט אַזוי שלעכט אין פאַר-גלייך מיט אַנדערע לענדער וואו ס'איז פיל ער-גער... דער בודזשעט איז אַ רעאַלער, און נאָכדעם ווי מ'וועט אַדורכפיהרען די נויטיגע רעדוקציעס און אָפּשפּאָרונגען, וועט דער בודזשעט הנ״יין צו אַ גלייכגעוויכט,

נאָך איהם האָט דער וויצע-מאַרשאַלעק צאַר געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט אַרומגע-רעדט די אויפגאַבען ביי דער קומענדיגער סיים-סעסיע, און אָנגעוויזען אויף די פראַגען, וואָס וועלען בעטראַכט ווער'ען אויף דער נאָהענטער סעסיע.

אינצווישען האָט דעפּ .לעוונהערץ אַדורכגע-לייענט אַ דעקלאַראַציע געגען דער דייטשער העצע געגען פּוילען.

אין פראַנקרייך וועט זיין א לינקע רעגירונג

פּאַריז, 1 (ספּ. טעל.) אויף דער זיצונג פון אויספיהרונגס-קאָמיטעט פון די ראַדיקאַלע סאָציאַליסטען האָט הערייאָ געהאַלטען אַ גרויסע רעדע, אין וועלכער ער האָט אָפּגעוואָרפען דעם געדאַנק צו שאַפען אַ רעגירונג מיט די רעכטע.

הערייאָ האָט אויסגעדריקט זיין גרייטקייט מיטצואַרבייטען אין דער רעגירונג מיט אַלע אויפריכטיגע רעפּובליקאַנער.

די ראַדיקאַלע סאָציאַליסטען ווילען מיט-אַרבייטען מיט די סאָציאַל-דעמאָקראַטען, פדי צוריקצושטעלען דעם גלייכגעוויכט פון בודזשעט, איבער דער פּאָליטישער בערוהיגונג און ווירט-שאַפטליכער פערשטענדיגונג אויסערן לאַנד.

פּויליש-סאָוויעטישע גרעניץ-קאָנפערענץ

ווילנאָ, 1. (ספּ. טעל.)

דאָ איז פאָרגעקומען אַ פּויליש - סאָוויעטישע קאָנפערענץ, וועלכע איז געווען געווידמעט גרעניץ-פראַגען. צווישען אַנדערען איז אויך בעשלאָסען גע-וואָרען צו בעהאַנדלען לאַיאַל די גרעניץ-פּאַטרולען וואָס פערבלאָנדזשען זיך אויף אַ פרעמדער טערי-טאָריע.

עקספּעדיציאָנס-הויז
ר. סאַבאַל
פּיעטריקאָווער 6, טעל. 153-96
אָפּטיילונגען : וואַרשאַ, וולאָדזשי-מיערזש, הרובעשאָוו און כעלם.
מאַכט בעקאַנט, דאָס פון 1-טען יוני ביז'ן 1-טען יולי ווערען אַלע סחורות אָנגענומען דורך פּאָלודניאָווע 4.

ס'איז געפונען געוואָרען
א פּאָרטפּעל
מיט פערשידענע דאָקומענטען.
אָבצונעהמען געגען אַנאָנס - קאָסטען אין זשאַבינייץ, ווילע ווענצלער, ביי קאָזלאָווסקי.

כשר! וויכטיג! כשר
נייעס צום זומער-סעזאָן!
ווילט איהר זיין געזונד?
ווילט איהר עסען געשמאַקע און פרישע מיטאַגען, פריהשטיקען און אָווענדברויטען?
קומט אַלע ווי איינער נור אין דעם גוט-בעקאַנטען, היגיענישען, כשר'ן
באַר „בריסטאָל"
4 פּאָלודניאָווע 4
טעל. 151-74
וואו איהר בעקומט צו יעדער צייט די בעסטע
מיטאַגען פון 50 אַן מיט געפלי-געל
און פער-שידענע אָווענדברויטען
— פון 90 גר. אָן —
פריהשטיקען צו בעקומען פון 7 פריה אָן
קומט און איבערצייגט אייך!
געבעקס פריי! ◆◆ סאָלידע בעדינונג!
כ'שיק אָפּ מיטאָגען צו הויזע
אָהן עקסטראַ קאָסטען.

רעשטען
לאָדז, נאָוואָמיעסקאַ 5
פראָנט, 2-טער שטאָק
פערשידענע קאַמגאַרנס, ביליצער, טאָמאַשאָווער און לאָדזער אויף אַנציגער און פּאַלטענס
ווי אויך די מאָדערנסטע דאַמען-שטאָפען אויף פּאַלטאָס און קאָסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געוועזענע נאָר
אין פראָנט, II שטאָק

זאַל פילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטשאַ 20.
א בשורה טובה פאַר די לאָדזער מנגנים!
אויבערקאַנטאָר ר' גרשון סיראָטאַ אין לאָדז!!!
שבת, פּ' במדבר שמברכים החודש סיון, 4 יוני 1932, וועט דאַווענען
פרייטאָג צונאַכט 8 אַ זייגער אָוונט קבלת שבת, צומאָרגענס 9.30 פריה
דער וועלט-בערימטער אויבער-קאַנטאָר ר' גרשון סיראָטאַ
פאַר זיין אָפּרייזען נאָך זיר-אַמעריקאַ (ענגאַזשמענט) אויף ימים הנוראים האָט בעוויליגט צו קומען נאָך לאָדז אויף שבת מברכים החודש סיון 4 יוני 1932. די מתפללים פון פילהאַרמאָניע וועלען האָבען דעם גרעסטען נחת און עונג-שבת צו הערען דעם גרויסען יודישען קינסטלער, דעם וועלט-בערימטען העלדען-טענאָר. דאָס מאָל וועט דער וועלט-בערימטער אויבערקאַנטאָר ר' גרשון סיראָטאַ אי-בערראַשען דעם עולם מיט זיינע מתיקות'דיגע הערציגע תפילות, מיט זיין וואונדערליכען ספירה-ציידען.
אונ'ם דאַווענען בעטייליגט זיך דער לאָד-זער פראָפעסיאָנעלער גאַס-איינשטודירטער כאָר אונטער דער לייטונג פון דעם יונגען טאַלאַנטפולען דיריגענט הערץ רובין
וועלכער וועט אויספיהרען די שענסטע קאָמפּאָזיציעס פון זיין רעפּערטואַר.
איינטריטס-קאַרטען זענען ערמעסיגט פון 1 זל. ביז 2 זל.
צו בעקומען: אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטשאַ 20, ביי ה' ישראל וועלמאַנאָוויטש עקע פּיעטרי-קאָווער און פּאָלודניאָוואַ (קאָנדיטאָריי), ביי ה' ישראל ווייַנבערג נאָוואָמיעסקאַ 30 (קאָנדיטאָריי).
פאַר פרויען בעזונדער רעזערווירטע פּלעצער.

יידן! ווילסטו פאָהרען מיט אַן אומזיסטע רייזע קיין א"י?
קויף גלייך אַ לאָטעריע-צעטעל פון דער ציוניסט. אָרגאַניזאַציע.
פּרייז פון אַ לאָס 3 זלאָטעס.
די ציהונג קומט פאָר זונטאָג, דעם 5-טען יוני.
לאָטעריע - צעטלען צו בעקומען נאָר ביז פרייטאָג
אין ביוראָ פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (שרודמיעסקאַ 29), „תוצרת הארץ" (שרודמיעסקאַ 1), קאָלעקטור ס. יאַטקאָ (פּעטר. 22), מעטאַל-וואַרען-געשעפט מ. גורין (נאָוואָמיעסקאַ 15), ש. רייכמאַן און שפּייזהענדלער (פּעטריק. 18), א. פּייקאָט (נאַרוטאָ 2), ל. לעדערמאַן (נאַפּיורקאָווסקי 5), ש. פּינער (זגערזשער 28), א. האָדעס (גדאַנסקאַ 67).

דאַנקזאַגונג.
דערמיט דריקען מיר אויס אונזער דאַנק דעם חשוב'ען פּרעזעס פון דער יודישער קהלה אין לאָדז
דעפּ. ל. מינצבערג
פאַר זיינע ענערגישע און ערפאָלגרייכע אינטערווענצען לטובת 7 יודישע צייטונגס-פערקויפער אויף פּיעטריקאָווער גאַס, ביי וועלכע מ'האָט צוגענומען די קאָנצעסיעס און לטובת 31 יודישע צייטונגס-פערקויפער, וועלכע ס'האָט געדראָהט דער זעלבער גורל. די אינטערווענצען זענען ערלעדיגט געוואָרען גינסטיג לטובת די צייטונגס-פערקויפער, וועלכע האָבען צוריק בעקומען זייערע פּלעצער. אין נאָמען פון אַלע יודישע צייטונגס-פערקויפער אין לאָדז זאָגען מיר איהם אַ הערציגען יישר כח.
אין נאָמען פון סאַנירונגס-קאָמיסיע ביים אומפּאַרטייאישען פעראיין פון יודישע צייטונגס - פערקויפער אין לאָדז
מ. טאַנעליכט, ג. וועלנאַרזש, נ. ערליך.
לאָדז, דעם 31. מאַי 1932.

די בעוואוסטע פּריוואַטע שולע
פון ב. האַמער
פּילסודסקיעגאָ 45
מאַכט בעקאַנט די ג' עלטערן, אַז צום שול-יאָהר 1932/33 איז ערעפענט געוואָרען אַ 6-טע קלאַס.
דאָס פּראָגראַם פון דער שולע נעמט אַרום א חוץ די אַלגע-מיינע למודים אויך די העברעאישע שפּראַך, תלמוד, תנ"ך, חומש און בריטען פערנעהם. די קינדער בעקומען אַ זאָרגפעלטיגע ערציהונג אין יודישען גימנאַזיום, זאַווי אין אַנדערע מיטעל-שולען.
די איינשרייבונגען פון נייע שילערס אין אַלע קלאַסען ווערען אָנגענומען טעגליך אין קאַנצעלאַריע פון דער שולע פון 10–2 נאָכמ. און פון 3–6 נאָכמ.
בעמערקונג : דער לאָקאַל איז פערגרעסערט און געצליך רע-מאָנטירט. פאַר קינדער פון 3 ביז 6 יאָהר איז פאַראַן אַ מאָנטעסאָרי-פעבעל-שולע.
3485
די דירעקציע.

ENGLISH
פאַראָנפענגער און פאָרט-געשריטענע. קאָנווערסאַ-ציע, ליטעראַטור ערטיילט אַ פעהיגער פּע-דאַגאָג. – אָפערטען אין אדמיניסטר. פאַר "Mir"

Dr. med.
W. Eychner
אָקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאַנאַ 4
(נעבען קינאָ „טשאַרי") טעל. 134-72
נעהמט אָן פון $2 \frac{1}{2}-4$ און פון 7 – 8 אָוועגד

דער גרעסטער וויץ אין דער געשיכטע

איז דאס בעשטימען פאן-פאפען אלס קאנצלער

אזוי שרייבט די דייטשע פרעסע—ער איז נישט ווערט ברינינגס-שטיוועל צו פוצן—אמעריקא איז אויפגעבראכט—ווער וועט אריין אין דער רעגירונג—פאפען מאכט ארט פאר היטלער'ן

בעשטאנד פון נייעם דייטשען קאבינעט

בערלין, 1. (ספ. טעל.)

די גאנצע דעמאקראטישע עפענטליכע מיינונג אין דייטשלאנד איז אויפגעבראכט צוליב'ן איבערגעבען פאן-פאפען די מיסיע צו שאפען דעם נייעם קאבינעט. ווי בעקאנט, איז פאן-פאפען בעת דער מלחמה געווען דייטשער מיליטער-אטאשע אין אמעריקע, און איז דעמאלט בעשולדיגט געווארען אין ארגאניזירען אטענטאטען אויף שיפען מיט אמוניציע וואס זענען געגאנגען פון אמעריקא קיין פראנקרייך, ער האט זיך צוליב דעם געשאפען א זעהר שלעכטען נאמען אין אמעריקא, אויף וועמען דייטשלאנד האפט איצט זעהר שטארק.

פאן פאפען איז א מיטגליד פון קאטוילישען צענטרום און איז א מיטאינהאבער פון דעם ארגאן פון דער פארטיי „גערמאניא", ער געהער צו די רעכטסטע מיטגלידער פון דער פארטיי. די מעסיגע מיטגלידער פון דער פארטיי האלט נישט פון איהם, ווייל זיי זענען איהם חושד אין פיהרען קאנשאכטען מיט די היטלעריסטען.

דער סאציאליסטישער „פארווערטס" שרייבט, אז פאן פאפען איז נישט ווערט ער זאל די שטיוועל פוצן ביים געוועז. קאנצלער ברינינג.

פא ןפאפען האט ערקלערט, אז ער וויל שאפען א רעגירונג פון נאציאנאלער קאנצענטראציע, און אז זיין קאבינעט וועט זיין אנ'איבערפארטייאישער. אפילו אין ד יצענטרום-קרייזען לאכט מען פון דעם נייעם קאנצלער, איינע א פרעסע-ביורא שרייבט ,אז ער קען מיט ערפאלג זיך שטעלען בראש פון א קאמפאני'ע רעקרוטען, אבער נישט אנפיהרען מיט א פאלק, די בעשטימונג פון פאן פאפען אלס קאנצלער, שרייבט דאס פרעסע-ביורא, איז דער גרעסטער וויץ אין דער געשיכטע פון דער וועלט.

די סאציאליסטישע פרעסע פרובט אויפצוקלערען פארוואס הינדענבורג האט בעשטימט פאפענען אלס קאנצלער, דאס זאל זיין דערפאר, ווייל ער איז אנ'אנהענגער פון אינפלאציע. די אינדוסטריעלער און גוט-בעזיצער זענען פערשולדיגט און זיי וועלען זיין צופרידען פון אנ'אינפלאציע. די סאציאליסטישער פרעסע שרייבט, אז פאן-פאפען'ס רעגירונג איז קודם כל געפעהרליך פאר דער וואלוטע, דאן פאר די סאציאלע ערובערונגען, פאר דער אויסלענדישער פאליטיק און פאר'ן ווירטשאפטליכען לעבען.

דער צוזאמענשטעל פון דער רעגירונג

בערלין, 1. (ספ. טעל.)

לויט פערשידענע קלאנגען האבען שוין געגעבען זייער הסכמה אריינצוגעהען אין דער רעגירונג פאלגענדע מיניסטארען: באראן פאן זייל (אינערן-מיניסטער), ביירא... (אויסערן-ענינים), גענ. שלייכער (רייכסווער), און אנדערע, די גרעסטע זארגען וועלען זיין מיט'ן בעזעצען דעם אמט פון פינאנץ-מיניסטעריום, ס'איז צווייפעלהאפט צי ד"ר שאכט וועט מסכים זיין אנצונעהמען דעם אמט.

די אמעריקאנער זענען אויפגעבראכט

ניו-יארק, 1. (ספ. טעל.)

די אמעריקאנער צייטונגען האבען מיט אויפרעגונג אויפגענומען די ידיעה וועגען דער בעמיאציע פון פאן-פאפען, די צייטונגען דערמאהנען, וועגען דער טרויעריגער ראל, וואס ער האט געשפילט אין אמעריקא בעת דער מלחמה.

פאן-פאפען איז דעמאלט געשטאנען בראש פון א סאבאטאזש-ארגאניזאציע וועלכע האט אויפגעריסען אמעריקאנער שיפען, און ער האט געהאט צוגעגרייט א פלאן אויפצורייסען האלב אמעריקא.

דער רעגירונגס-קריזיס אין דייטשלאנד

רעכטס - דעפ. פאפען בילדעט די נייע רעגירונג, לינקס - גענעראל שלייכער. וועלכער האט געשפילט א גרויסע ראלע אין ארויסרופען דעם קריזיס.

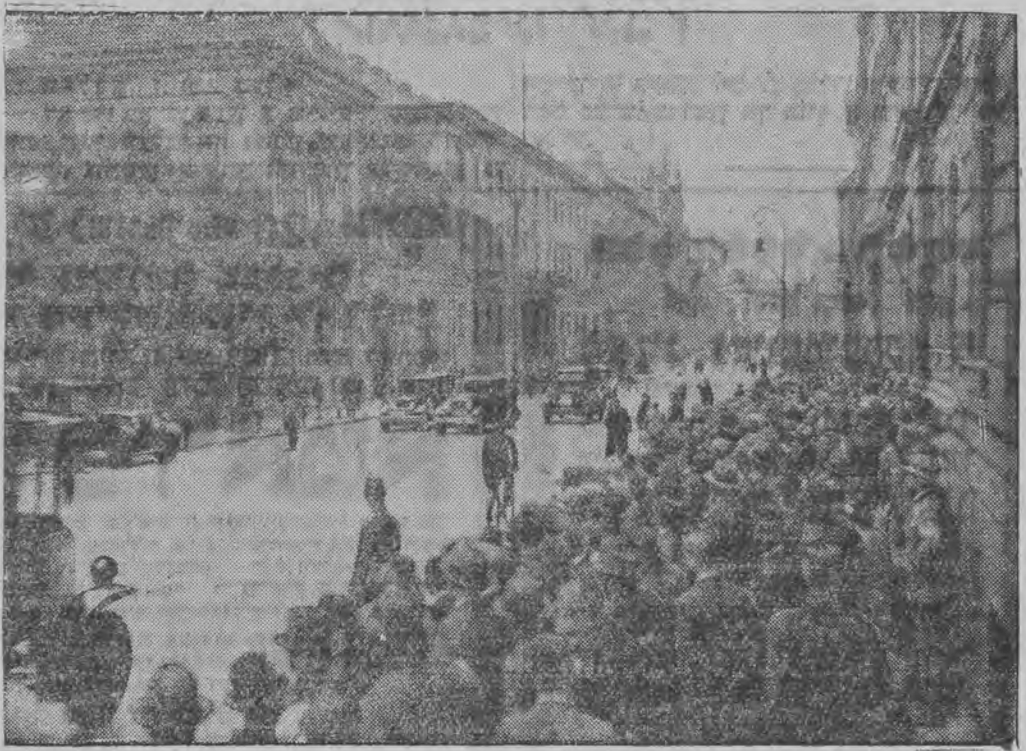

מאסען מענשען שטעהען פאר דעם קאנצלער-הויז אין בערלין, און ווארטען אויף ידיעות וועגען רעגירונגס קריזיס.

רעגירונג פון גענעראלען

פאריז, 1. (ספ. טעל.)

די פראנצויזישע צייטונגען האלטען, אז פאן-פאפען איז נאר בעשטימט געווארען צוליב דעם, אז ער זאל צוגרייטען אנ'ארט פאר היטלער'ן, די נייע דייטשע רעגירונג וועט זיין א רעגירונג פון גענעראלען.

וועגען דאנציגער קארידאר

ניו-יארק, 1. (ספ. טעל.)

ד יצייטונגען שרייבען, אז מיט'ן פאלען פון ברינינגס קאבינעט וועלען איצט די דייטשען ענער גיש ארויסרוקען די פראגע פון דאנציגער קארידאר.

פאליציי רעווידירט דעפוטאטען

ביים אריינגאנג אין פרייסישען לאנדטאג

בערלין, 1. (ספ. טעל.)

עס איז פארגעקומען א זיצונג פון פרייסישען לאנדטאג.

ביים אריינגאנג האט פאליציי יעדען איינציגען פון די דעפוטאטען רעווידירט די קעשענעס, זוכענדיג, צי זיי האבען נישט ביי זיך קיין רעוואלווערען.

בעשטעטיגט דעם נייעם דייטשען קאבינעט

בערלין, 1. (ספ. טעל.)

אין אוועגד האט פאן-פאפען פארגעשטעלט הינדענבורג'ן א ליסטע פון נייעם קאבינעט, אין וועלכער עס איז אנגעגעבען באראן פאן-גאיל אלס איבערן-מיניסטער; גענעראל שלייכער—רייכסוועהר-מיניסטער; פראפ.ווארמבאלד — ווירטשאפטס-מיניסטער; באראן בראון — אפראוויזאציע, און פאר מזרח-פרייסען, און עלץ-פאן-ריבענאך — פאסט און קאמוניקאציע.

הינדענבורג האט די ליסטע בעשטעטיגט.

יודען גרייטען זיך צו פערלאזען אלדענבורג

צוליב דעם זיג פון די היטלער'סטען אין די לאנדטאג-וואהלען

בערלין, (ימ"א) אין רעזולטאט פון די וואהלען צום לאנדטאג אין אלדענבורג, ביי וועלכע די נאציאנאל סאציאליסטען האבען בעקומען אנאבסאלוטע מעהרהייט, ווערט מיטגעטיילט, אז פיל יודען אין דער פראווינץ מאכען פארבערייטונגען צו פערלאזען אלדענבורג. די גרעסטע מעהרהייט פון די אלדענבורגער יודען בעשטעהט פון קליינהענדלער, וועלכע וועלען אהן ספק ליידען פון דער מאכט-ענדערונג אין דער פראווינץ. וואהרשיינליך וועט אויך ווערען „יודען-ריין" די אלדענבורגער אוניווערזיטעט, אויף וועלכער עס שטודירען יודישע סטודענטען פון מזרח אייראפא.

80.000 קריגס=אינוואלידען

דעמאנסטרירען אין וואשינגטאן

און פאדערן די אויסצאהלונג פון די אינוואלידן-רענטעס

וואשינגטאן, 1. (ספ. טעל.)

קיין וואשינגטאן זענען אנגעקומע זאנ'ערך 80 טויזענד קריגס-אינוואלידען.

זיי האבען פערפלייצט די גאנצע שטאט און איינגעארדענט דעמאנסטראציעס פאר'ן „ווייסען הויז". און פארלאמענט.

זיי פאדערן מ'זאל זיי אויסצאהלען די פולע אינוואלידען-רענטעס, וואס מ'האט זיי צוגעזאגט בעת דער מלחמה...

זיי דראהען מיט אונרוהען, אויב מ'וועט זיי די רענטעס פינקטליך נישט אויסצאהלען.

דערוויל האבען זיי ארויסגערופען אין דער שטאט א פאניק.

גרויסע שרפה אין סטאטשעק

ביאליסטאק, 1. (ספ. טעל.)

אין מלוכה'שען טארטאק אין סטאטשעק איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה. דער טארטאק און דריי הונדערט מעטער בוי-האלץ זענען פערברענט געווארען. די שרפה איז פערלאשען געווארען נאך 6 שעה מיה פון די פייערלעשער- דער היזק בעטרעפט הונדערט טויזענד זל.

אויפרייס איז א כעמישער פאבריק

דערווייל ארויסגעשלעפט 7 טויטע און 19 פערוואונדעטע

מארסעל, 1 (ספעצ. טעל.) דא איז פארגעקומען אנ'אויפרייס אין א גרויסער כעמישער פאבריק.

די געביידע מיט די איינריכטונגען זענען צוועק מיט'ן פייער.

ביז איצט זענען פון אונטער די חורבות ארויסגעשלעפט געווארען 7 טויטע און 19 פערוואונדעטע.

א מיליארד דאלאר נייע שטייערן

238 מיליאן דאלאר אפשפארונגען

דאס דארף אפראטעווען דעם אמעריקאנער בודזשעט

וואשינגטאן, 1. (ספ. טעל.)

דער סענאט האט מיט 72 שטימען געגען 11 אנגענומען דעם געזעץ-פראיעקט וועגען ראטעווען דעם בודזשעט.

דער פרעזידענט הובער וועט אונטערשרייבען דאס געזעץ נאך היינטיגעס יאהר. לויט דעם נייעם געזעץ ווערט ארויפגעלעגט אויף דער אמעריקאנער בעפעלקערונג נייע שטייערן אויף א מיליארד דאלאר.

גלייכצייטיג האט דער סענאט אנגענומען א פראיעקט וועגען פערקלענערען די הוצאות אויף 238 מיליאן דאלאר דורך א רעדוקציע פון די געהאלטען.

ארעסטען פון אוקראינער

אין א רייה שטעט פון מזרח-גאליציען

לעמבערג, 1. (טעלעפאניש). אין מזרח גאליציען זענען אין א רייה שטעט פארגעקומען ארעסטען פון אוקראינער, וועלכע מ'איז חושד אין געהערען צו אנטי-מלוכה'שע ארגאניזאציעס.

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג-ארטאפעד

פאלודניאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

יינענע פראצאוניע פון זעלבסטדיכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: ווקלאדקעס אויף פלאטפוסען, יינסאטייטע העגד און פיס, גארסעטען א. אז. וו.

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

סכנה פון א קויהלען=שטרייק אין ענגלאנד

ארבייטער פאדערן צוריקציהען א נייעם געזעץ

לאנדאן, 1. (ספ. טעל.)
אין ענגלאנד איז ווידער ענטשטאנען א געפאר פון א קויהלען־שטרייק, צוליב דעם, וואס די רעגירונג האט בעשלאסען צו פערקלענערען די צאהל פון די ארבייטס־שעה'ן אין טאג. דערביי איז אבער נישט גאראנטירט געווארען אז די לויבען וועלען בלייבען דיזעלבע.

דאס דאזיגע געזעץ איז שוין אנגענומען געווארען דורכ'ן פארלאמענט מיט 391 געגען 58 שטימען.

די פראפעסיאנעלע פעראייבען פון די קויהלען־ארבייטער האבען אנגענומען א קאטעגארישען בעשלוס, אז אויב דאס געזעץ וועט נישט באלד צוריקגעצויגען ווערען אדער מ'וועט נישט גאראנטירען אז די לויבען וועלען נישט גערינגער ווערען, וועט תיכף ומיד אויסברעכען אן אלגעמיינער קויהלען־שטרייק אין ענגלאנד. 3

12=שעה'דיגען ארבייטס=טאג

ווילען די ארבייטס=געבער איינפיהרען אין לעבען

לייפציג, 1. (ספ. טעל.)
די לייפציגער אינדוסטריעלער זענען אויפ'ן פארשלאג פון די היטלער־לייט ארויסגעטרעטען מיט א פארשלאג וועגען איינפיהרען א 12־שעהדיגען ארבייטס־טאג. דעם דאזיגען פראיעקט טראכטען די אינדוסטריעלער באלד איינצופיהרען אין לעבען.

א מיליארד פראנק פאר בעלגיען

האט געבארגט פראנקרייך

פאריז, 1 (ספ. טעל.) נעכטען זענען פערענדיגט געווארען די אונטערהאנדלונגען וועגען א פראנצויזישער הלואה פאר בעלגיען. פראנקרייך האט געגעבען בעלגיען א הלואה פון א מיליארד פראנק אויף 5 און א האלב פראצענט.

אויפגעלעזט עקזעקוטיווע פון „אזעט" אין מינסק

צוליב קנאפער פעראינטערעסירונג פאר בירא=בידזשאן

מינסק. (יט"א) די עקזעקוטיווע פון מינסקער „אזעט" איז אויפגעלעזט געווארען לויט א פעראָרדנונג פון דער קאמוניסטישער פארטיי אין ווייסרוסלאנד דערפאר, וואס זי האט ארויסגעוויזען צווועניג אינטערעס פאר דער קאלאניזאציע אין בירא־בידזשאן. עס איז גערופען געווארען א ספעציעלער „אזעט־צוזאמענפאהר, אויף וועלכען עס איז געוועהלט געווארען א נייע לייטונג.

פראנצ. סאציאליסטען בעשלאסען

נישט אריינצוגיין אין העריא'ס רעגירונג

פאריז, (ספ. טעל.) די סאציאליסטישע פארטיי האט ענדגילטיג בעשלאסען נישט צו בעטייליגען זיך אין דער רעגירונג פון העריא'ן.

די סאציאליסטען האבען אויך בעשלאסען נישט צו שטיצען דעם ראדיקאלען קאבינעט.

פון זאמד — גאלד

האט אינזש. דוניקאווסקי נישט בעוויזען צו מאכען

דערפאר וועט ער האבען א גרויסען פראצעס

פאריז, 1. (ספ. טעל.)
נעכטען האט דער אינזשיניער דוניקאווסקי געהאלט איבערחזרן זיינע עקספערימענטען וועגען אויס ארבייטען קינסטליך גאלד אין דער אנוועזענהייט פון עקספערטען.

דריי נאכמיטאג האט מען דוניקאווסקין געברענגט אין דער צענטראל־שולע פון דער טורמע. דוניקאווסקי האט אבער נישט געוואלט אויספיהרען זיינע עקספערימענטען מיט'ן אויסרייד, אז ער וויל נישט אז מען זאל וויסען דעם סוד. איצט וועט שוין דוניקאווסקי נישט אויסמיידען דעם גרויסען פראצעס אונטער'ן פארוואורף, אז ער האט געפרובט צו בעגעהען א גרויסען שווינדעל, ארויס־פרעסענדיג געלד מיט'ן אויסרייד, אז ער קען מאכען קינסטליך גאלד.

די פעלקערבונד=קאמיסיע אין מאנדזשוריע

כדי צו פערהיטען פאר א דעמאנסטראציע געגען דער קאמיסיע אין דער שטאדט גירין האט מען געמוזט ארויסרופען מיליטער

פויערים=ריכטונג וויל א רעגירונג

וואס זאל זיך שטיצען אויפ'ן גאנצען פאלק

ווארשא, 1 (טעלעפאניש). ביי א גרויסע צאהל אנוועזענדע איז פארגעקומען א זיצונג פון סיים־קלוב ביי דער פויערים־ריכטונג, נאך עטליכע רעפעראטען איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, אז די ערנסטע ווירטשאפטליכע און פאליטישע לאגע אין לאנד פערלאנגט אזא רעגירונג, וועלכע זאל זיך שטיצען אויפ'ן גאנצען פאלק.

א חופה אין טורמע

לעמבערג, 1. (ספ. טעל.)
אין בריגידקער טורמע אין לעמבערג איז פארגעקומען א חתונה פון פאליטישען ארעסטאנט דוד ווייס, וועלכער איז ערשט נישט לאנג דורכ'ן געריכט אין ראוונא פערמשפט געווארען אויף 12 יאהר תפיסה, ווייס כלה איז א גימנאזיאל־לעהרערין אירמא שטעגער. מסדר־קידושין איז געווען הרב פרוינד. נאך דער חופה האט דאס פארפאלק בעקומען ערלויבניש צו בלייבען אליין א גאנצע שעה.

בריפטרעגער דערשיסט זיין לייטער

און בענעהט דאן זעלבסטמארד

קאטאוויץ. 1. (ספ. טעל.)
אין פאסט־אמט אין פאניובקי, נעבען ריבניק, האט דער 31־יעהריגער בריפטרעגער יאנוש יוזעף דערשאסען דעם לייטער פון דער פאסט סאלטיסק, און דערנאך אליין בעגאנגען זעלבסטמארד. די סיבה פון מארד און זעלבסטמארד איז דאס, וואס דער לייטער פון דער פאסט האט געוואלט קינדיגען דעם בריפטרעגער פון דער שטעל.

צוליב איין דאלאר

דערמארדעט צוויי מענשען אין וולאצלאוועק

וולאצלאוועק, 1. (טעלעפאניש).
דא איז דערמארדעט געווארען די פרוי מארקאווסקא מיט איהר 3־יעהריג קינד.

דער מערדער הייסט ריגאשינסקי.

ער האט פערשטאפט זיינע קרבנות די מיילער, און דאס קינד האט ער אריינגעווארפען אין א שופלאד...

ער האט צוגערויבט איין דאלאר.

דער מערדער וועט געשטעלט ווערען פאר א שטאנד־געריכט.

נויט=הילף פאר מזרח=איראפעאישע יודען

דרינגענדע דעפעשע פון ד"ר בערנארד קאהן צום אמעריקאנער „דזשאינט"

ניו־יארק, (י.ט.א.) דער דירעקטאר פון „דזשאינט" אויף איראפא ד"ר בערנארד קאהן האט צוגעשיקט דער אמעריקאנער „דזשאינט"־צענטראלע א דרינגענדע דעפעשע וועגען אסיגנירען א צוגאבסומע אויף זומער־קאלאניעס פאר יודישע קינדער אין די מזרח־איראפעאישע לענדער.

ד"ר בערנארד קאהן שטעלט פעסט אין זיין דעפעשע, אז די הילף איז דרינגענד נויטיג צוליב דער נויט און הונגער, פון וועלכע עס ליידען צום שטארקסטען די יודישע קינדער. ד"ר קאהן גיט צו, דאס אויב דער „דזשאינט" וועט נישט זיין ביכולת ענטגעגענצוקומען מיט דער נויטיגער הילף אין איצטיגען מאמענט, וועט עס צווישען די מזרח־איראפעאישע יודען ארויסרופען די איבערצייגונג, אז זיי קענען שוין נישט רעכנען אויף דער הילף פון די אמעריקאנער יודען אפילו אין דעם צומייסטען ערנסטען נויט־פאל.

יודישער אלוועלטליכער קאנגרעס אין קארלסבאד

פאריז, 1. (יט"א טעלעגראפיש).
אויף א זיצונג פון קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס אין פאריז, איז בעטראכט געווארען ד דער פראיעקט פון יודישען אמעריקאנישען קאנגרעס, וועגען רופען א יודישען אלוועלטליכען קאנגרעס.

דער קאמיטעט האט אנגענומען א פאזיטיווע שטעלונג נאר מיט'ן בעדינג, אז דער קאנגרעס זאל פארקומען נישט אין גענף נאר אין קארלסבאד.

פאלעסטינא דארף בעקומען אונאפהענגיגקייט

רוים, 1 (ספ. טעל.) פיל ווערט איצט אין די פאליטישע קרייזען גערעדט וועגען דעם טערקישען וויזיט אין איטאליען. דער הויפט־רעדאקטאר פון האלב־אפיציעלען ארגאן „זשארנאל ד'איטאליא" שרייבט, אז איינע פון די צילען פון דער איטאליעניש־טערקישער פערשטענדיגונג איז די השפעה אויפ'ן איסלאם. מ'דארף פאדערען, אז סיריען איראק און פאלעסטינא זאלען בעקומען אונאפהענגיגקייט. דער מאנדאטען־רעזשים טויג נישט, שרייבט די צייטונג, און אזעלכע לענדער ווי פאלעסטינא דארפען זיך אליין רעגירען.

2 יודישע דאקטוירים

בעקומען אינטערנאציאנאלע פרעמיע פאר טראכאמא=פארשונג

ירושלים. (יט"א) דער חיפה'ער יודישער דאקטאר טבורי האט בעקומען דעם אינטערנאציאנאלען פרייז פאר פארשונגען אין געביט פון טראכאמע־קראנקהייטען. די פרעמיע, וואס בעטרעפט 2000 שווייצארישע פראנק, טיילט ד"ר טבורי מיט דעם יודיש־איטאליענישען אקוליסט ד"ר לאמבראזא.

BAJKA קלאנג־קינא־טעאטער
פראנציסקאנער 31
היינט און פאלגענדע טעג!
קריג און ליבע
מעכטיג מייסטערווערק מיט
GARY COOPER
אין דער הויפטראל.
אויסערן פראגראם: א פראכטפולע קאמעדיע.
אנהייב טעגליך 4,30 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייטאג. אויף די 1־טע סעאנסען זענען אלע פלעצער צו 40 און 50 גר.

קאמוניסטישע מיטגלידער פון ווייסרוסישען סאוויעט

ווערען געמשפט פאר טעראריזירען יודישע קאלעקטיוו=ערד=ארבייטער

מאסקווע. (יט"א) פון מינסק ווערט מיטגעטיילט, אז 6 קאמוניסטישע מיטגלידער פון קרייז־סאוויעט אין מסטיסלאוו (ווייסרוסלאנד) האבען בעקומען א פארוואורף און וועלען געשטעלט ווערען פאר'ן געריכט פאר טעראריזירען די מיטגלידער פון יודישען קאלעקטיוו „קאזימיעראווקא", צווינגענדיג זיי צו פעראייניגען זייערע ווירטשאפטען מיט די ווירטשאפטען פון די נישט־יודישע קאלווירטען. די יודען, וואס האבען זיך אפגעזאגט דערפון, האט מען געדראהט מיט ארעסט אין זיי אזוי לאנג פערפאלגט ביז זיי זענען געווען געצוואונגען מסכים צו זיין. גלייכצייטיג האבען אבער די דערמאנטע קאמוניסטען, מיטגלידער פון סאוויעט, אינפארמירט די העכערע מאכט־ארגאנען, אז די קאמאסאציע פון די ווירטשאפטען איז צושטאנדעקומען אין הסכם מימ'ן גוטען ווילען פון די יודישע קאלווירטען.

דער ליגען איז ארויסגעשוואומען, ווען די מאכט האט פעסטגעשטעלט, אז דער פעראייניגטער קאלעקטיוו האט נאך דער קאמאסאציע פראדוצירט וועניגער ווי פריהער. עס איז פערפיהרט געווארען אן אויספארשונג, אין רעזולטאט פון וועלכער עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דאס איז געשען דערפאר, וואס „קאזימיעראווקא" איז ליקווידירט געווארען אלס יודישער קאלעקטיוו.

דער ענין איז בעהאנדעלט געווארען אויף א ספעציעלער זיצונג פון דער מלוכה'שער קאנטראל־קאמיסיע, וועלכע איז דער העכסטער געריכטליכער ארגאן פון דער קאמוניסטישער פארטיי. די קאמיסיע האט בעשלאסען אויפצולעזען די דורכגעפיהרטע פעראייניגונג, ווידער פראקלאמירען „קאזימיעראווקע" אלס יודישען קאלעקטיוו און אומקעהרען איהם דעם גאנצען אייגענטום, וואס ער האט פערמאגט פריהער. לויט'ן בעשלוס פון דער קאמיטע האבען די שולדיגע סאוויעט־מיטגלידער בעקומען א פארוואורף און זייער ענין איז איבערגעשיקט געווארען אין שטראף־גע. יכבו

לאדז, 2 יוני 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 2 יוני 1932

50 יאהר נאך די ציטוויליגע פעראדנונגען?

מיט עטליכע טעג צוריק, דעם 25. מאי איז געווארען 50 יאהר זינט עס זענען ארויסגעגעבען געווארען אין פעטערבורג געגען יודען — 25. מאי 1882 — די בעריהמטע „צייטווייליגע פעראָרדנונגען". מען האט פערבאטען יודען צו וואוינען פריי אין גאנצען לאנד, מען האט פערבאטען ערד-ארבייט, בעזוך פון שולען א. אז. וו.

די „וורעמענע פראוולעס", האט מען אוועקגעלעגט ארום אונזער האלז, ווי א זיכערע פערטליע מיט'ן פעסטען בעשלוס צו דערשטיקען. דער גורל האט געוואלט, אז נישט די דינאסטיע, פון די ראמאנאווס און נישט די מענער פון דער רעגירענדיגער הויף-קליקע מיט די גראפען איגנאטיעוו, טאלסטאי און אנדערע זאלען נישט דערלעבען צו פייערן דעם 50-יעהריגען געבורטסטאג פון זייער גלענצענדיגען מיטעל, ווי בעסער צו נעהמען אין קייטען א פאלק פון טויזענד-יאהריגער קולטור און געשיכטע....

מיט די דאטעס 1881—1882 פלעכטען זיך צונויף פיל היסטארישע געשעהענישען, סיי אין יודישען און סיי אין רוסישען לעבען: עס איז צוריסען געווארען פון א רעוואָלוציאנערער באמבע דער צאר אלעקסאנדער דער צווייטער. אויפ'ן רוסישען טראן האט זיך ווי א גולם פון שווארצען ליים ארויפגעזעצט אלעקסאנדער דער דריטער. די רוסישע רעגירונג האט מיט דערפאלג פרובירט צום ערשטען מאל דאס מיטעל פון אפצאפען ביי יודען בלוט דורך פאגראמען, אלס א זיכערע סגולה געגען א פאלקס-רעוואלוציע. איבער'ן גאנצען לאנד האט זיך צוטראגען א כוואליע פון וויסטע פאגראמען — די פאגראמען פון 1881!

מיט די דאזיגע דאטעס איז פערבונדען די ערשטע מאסען-עמיגראציע פון רוסלאנד קיין אמעריקע. מען איז נישט געפאהרען, מען איז געלאפען. מיליאנען יודען האבען עמיגרירט. א בהלה האט געהערשט אויף דער יודישער גאס.

מען האט ביי אונז געמיינט, אז די יודישע וועלט געהט אונטער. אונזערע מאסען ווערען צוזייהט און צושפרייט. אונזערע קולטור-צענטערען ווערען צובראָקעלט און צו נישט געמאכט. דער דאזיגער יאוש איז געקומען פון קורצזיכטיגקייט, ווייל אין דער ווירקליכקייט איז יענע מאסען-עמיגראציע פאר אונז א גליק געווען: צוליב איהר זענען געשאפען געווארען די נייע יודישע ריזיגע צענטערען אין דער גאנצער וועלט. אין די פעראייניגטע שטאטען, אין ארגענטינע, אין ארץ-ישראל, אין דרום-אפריקע, אין קאנאדע, נישט סתם הויפענס יודען, נאר גוט ארגאניזירטע גרויסע און געזונדטע טיילען פון אונזער פאלקסקערפער. עס איז געקומען א נייע צייט אין יודישען געזעלשאפטליכען און גייסטיגען לעבען. עס זענען געבוירען געווארען די יסודות פון נייע יודישע נאציאנאלע בעוועגונגען.

פאר יענע צייטען, פאר דעם אנהויב פון יענעם אפיציעלען רוסישען אנטיסעמיטיזם, איז פונדעסטוועגען כאראקטעריסטיש, ווי שעהמעוודיג און פארזיכטיג מען איז צוגעטראטען צו דער פאגראם-ארבייט. אט איז דער גענויער נוסח וועגען פערפאלגען אלערליי געוואלדטאטען איבער דער פערזאן און פערמעגען פון יודען.

לויט'ן דעקרעט פון זיין קייזערליכער מאיעסטעט, האט דער רעגירענדיגער סענאט אויסגעהערט דעם בעשלוס פון ראט פון די מיניסטארען, וועמען מען האט, צוליב די ענטשטאנענע אומרוהען, וועלכע זענען בעגלייט געווארען מיט געוואלד-טאטען געגען דער יודישער בעפעלקערונג, אלער-העכסט בעפוילען צו מאכען אלעמען בעקאנט, אז די רעגירונג האט זיך בעשלאסען צו פערפאלגען אלערליי געוואלד-טאטען איבער דער פערזאן און פערמעגען פון די יודען, אלס אזוינע, וואס געפינען זיך אונטערן שוץ פון די אלגעמיינע געזעצען צוזאמען מיט אלע אנדערע אונטערטאנען פון זיין מאיעסטעט"....

מען האט זיך פרובירט צו ווערן....

אין דער רעגירונגס-צייט פון ניקאלאי דעם צווייטען, האט מען זיך מיט אן אנדער לשון בענוצט, רעדענדיג וועגען יודען. מען האט פערלוירען דעם קאפ, און באלד אינגיכען פערלוירע צוזאמען מיט דעם קאפ אויך די קרוין מיט דער דינאסטיע.

ברוך דיין אמת!

ל. נ.

—=):o:(=—

דעלעגאטען-קאנפערענץ פון יודישע אויטאנאמע ראיאנען אויף אוקראינע און קרים

מאסקווע, (י.ט.א.) אויף דעם 3-טען יוני איז קיין מאסקווע צונויפגערופען געווארען א דעלעגאטען-קאנפערענץ פון אלע פיר יודישע אויטאנאמע ראיאנען אויף אוקראינע און קרים. די קאנפערענץ וועט דארפען בעטראכטען די וועגען און מיטלען צו פערבעסערען די לאגע אין די יודישע קאלאניעס.

פון די לעצטע בעריכטען איז צו זעהען, אז צום בעסטען שטעלט זיך פאר די לאגע אין פריידארפער ראיאן. דאגעגען אין ניי-זלאטאפאל, קאלינינדארף און סטאלינדארף ווערען געמאכט בעמיהונגען צו נארמאליזירען דעם מצב פון די יודישע קאלאניעס.

איצט קאן מען ערווארטען דאס ערגסטע

די אויסלענדישע פרעסע וועגען דער דימיסיע פון ברינינג'ן

די דימיסיע פון קאנצלער ברינינג און זיין רעגירונג האט געמאכט א פערשטענדליכען רושם אין דער גאנצער פאליטישער וועלט. די אויסלענדישע פרעסע איז פול מיט קאמענטארען צו די פאליטישע געשעהענישען אין דייטשלאנד. אלע פאריזער און לאנדאנער בלעטער ברענגען אויספיהרליכע ארטיקלען וועגען די געשעהענישען און די פערספעקטיוען, וועלכע זיי שאפען פאר דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק.

„ער נוּוועל" האלט, אז די געשאפענע לאגע האט די איינציגע מעלה, וואס זי איז אינגאנצען קלאר, רעדען וועגען דער ווייִמארער פאליטיק (די פאליטיק פון דעמאקראטיע און פערשטענדיגונג) קאן מען שוין איצט בלויז ווי וועגען אן ערינערונג.

די סאציאליסטישע צייטונג „פאפילער" שרייבט, אז היטלער ווארט איצט בלויז עס זאל אויסשלאגען זיין שעה. די רעגירונג, וואס קומט איצט נאך ברינינג'ן, טראגט פאר איהם בלויז אן איבערגאנגס-כאראקטער. אבער ווי עס זאל נישט זיין, קומען אן אויף דייטשלאנד פינסטערע טעג.

די ראדיקאלע „רעפובליק" האלט, אז עס איז נישטא קיין גרונד זיך צו דענערווירען. מען דארף זיך נאר אפגעבען א דין וחשבון פון דער לאגע און דאן וועט ווערען קלאר, אז עס מוז צונעגריים ווערען א דערנעהנטערונג צווישען פראנקרייך און איטאליען.

די קאטוילישע צייטונג „ל'אב" האלט, אז די דימיסיע פון ברינינג'ן וועט ברענגען דערצו, אז אלע וויכטיגע אינטערנאציאנאלע פראגען וועלען אפגעלעגט ווערען.

„אמי די פעפל" האלט, אז דער איצטיגער רעגירונגס-קריזיס אין דייטשלאנד עפענט די טיר פאר די סאמע געפעהרליכסטע מעגליכקייטען.

די לאנדאנער „טיימס" בעדויערט, וואס די געשעהענישען אין דייטשלאנד האבען אנגענומען אזא ווענדונג גראד איצט, ווען אין פראנקרייך פערמעהרט זיך די צאהל מענשען, וו ס זענען גרייט צו א פערשטענדיגונג מיט דייטשלאנד. עס קומט א צייט, ווען די סאציאל-דעמאקראטען וועלען זיך בעזייטיגען פון די מלוכה-געשעפטען און די אויבערהאנד וועלען בעקומען די עקסט רעכטע.

„דיילי טעלעגראף" מיינט, אז אין גענף און אין לאזאן וועט געשאפען ווערען א שווערע אטמאספערע, ווייל די ניכטערנע און קאמפראמיספעהיגע עלעמענטען אין דייטשלאנד זענען צושלאגען און צו דער מאכט קומען אזעלכע, וועלכע רעפרעזענטירען דעם ווילען פון ווידערשטאנד.

„מארנינג-פאסט" האלט, אז איצט וועט א' רויפשוואומען די פראגע וועגען רעווידירען דעם ווערסאילער טראקטאט. ביי אזעלכע בעדינגונגען קאן מען קיין סך פון דער פארשטעהענדיגער קאנפערענץ אין לאזאן נישט ערווארטען. „דיילי העראלד" מיינט, אז צוליב די פאסירונגען אין דייטשלאנד וועט מען די לאזאנער קאנפערענץ מוזען אפלעגען, אבער די קאנפערענץ גופא מוז פארקומען.

די ווינער „נייע פרייע פרעסע" שרייבט:

ביי אלע מענשען, וואס זענען געשטימט דעמאקראטיש, וועט ארויסרופען ענטוישונג און פערוואונדערונג דער פאקט, וואס ביי דער אלגעמיינער ארגיע פון ווירטשאפטליכען און פינאנציעלען יאוש, פערצעהן טאג פאר דער רעפאראציע-קאנפערענץ אין לאזאן, פאלט א רעגירונג, וואס האט געהאט א מעהרהייט אין פארלאמענט. דאס, וואס דייטשלאנד טוט איצט, בעדייט א שפרונג אין דער פינסטערקייט.

די „ארבייטער-צייטונג" זעהט פאראויס דאס ערגסטע. די געזעצגעבערישע מאכט איז אונמעכטיג, די אויספיהר-מאכט איז אלמעכטיג. אין דעריבער זענען די גענעראלען פון רייכסווער געווארען די הערען פון דער סיטואציע.

דאנציג, דער ברען-פונקט אין די פויליש-דייטשע בעציהונגען

עניין דאנציג און פוילישער קארידאר איז פאר די דייטשען געווארען א פיקס אידעי

וועגען דאנציג און דעם פוילישען קארידאר האט זיך א פראנצויזישער פאליטיקער גוהאט אויסגעדריקט, אז דאס איז דער פונקט פון ווערסאילער טראקטאט, איבער וועלכען די אייראפעאישע פאליטיקער זענען מחויב צו טראכטען ביי טאג און ביי נאכט. די דאזיגע פראגע איז אין די לעצטע וואכען ווידער אויסערגעוועהנליך פערשארפט געווארען. דאנציג איז געווארען דער מיטעלפונקט, ארום וועלכען עס דרעהען זיך די פויליש-דייטשע בעציהונגען, דער צענטער פון פאליטישער פערשארפונג און אונרוהיגקייט. דאנציג האבען עס די היטלעראווצעס אויסגעקליבען פאר זייער זיץ-ארט, פון וואנען זיי פיהרען זייער פראוואקאציע-ארבייט געגען פוילען, דאנציג ווערט אויך אויסגענוצט דורך דער פוילישער העק-פרעסע אויף צו פיהרען די אנטי-דייטשע ארבייט און צו שאפען די נויטיגע שאוויניסטישע שטימונגען אין דער פוילישער געזעלשאפט. מיט דעם עניין דאנציג און קארידאר בעשעפטיגט זיך איצט כמעט די גאנצע אייראפעאישע פרעסע. וועגען דער פראגע האט אפגעדרוקט זעהר אן אינטערעסאנטען ארטיקעל אבראנק-קאסאוויצקי אין דער פאריזער „וואזראזשדעניע".

דאנציג, שרייבט דער מחבר, וואס איז שטענדיג געוועזען די קרייז-ליניע פון פיינדליכע שטרעבונגען, האט איצט נאך דער ווערסאילער צוטיילונג פון דער דייטשער טעריטאריע בעקומען א בעזונדערע בעדייטונג אין דער לעזונג פון מזרח-אייראפעאישען פראבלעם. דאנציג שפיגעלט אפ ווי אן אנעמפפינדליכער בארמעטער אלע וואקלונגען פון דער אייראפעאישער פאליטישער אטמאספערע.

אין דער סאמע לעצטער צייט, איז די רעוויזיע פון די פוילישע מערב-גרעניצען געווארען די סאמע אונרוהיגע פראגע נישט בלויז פאר דייטשלאנד, נאר אויך פאר די מלוכות, וועלכע האבען אין קריג געזיגט.

אהן סכנה פאר'ן אייראפעאישען שלום קאן מען איצט די דאנציגער פראגע נישט פערשוויגען, פונקט ווי די פראגע וועגען פוילישען קארידאר און וועגען מעמעל.

עס איז שווער צו געפונען א ביישפיל, ווען אזא פערהעלטנישמעסיג קליין שטיקעל לאנד, ווי דער פוילישער קארידאר זאל שפילען אזא ריזיגע סטראטעגישע ראלע אין די געגענזייטיגע בעציהונגען צווישען צוויי מלוכות. ביי דער איצטיגער קאנפיגוראציע פון דער פויליש-דייטשער גרעניץ, האט פוילען די פולע מעגליכקייט אין יעדען מאמענט צו פערכאפען מזרח-פרייסען און דאנציג און צו בעדראהען דירעקט בערלין, וואס געפינט זיך סך הכל אויף א מרחק פון דריי שעה באהן-רייזע פון דער פוילישער גרעניץ. פון דער צווייטער זייט, ווען דאנציג וואלט צוריקגעגעבען געווארען, דאן וואלט זיך די לאגע ראדיקאל געענדערט און פוילען וואלט פאקטיש איבערגעגעבען געווארען אין די הענד פון דייטשלאנד, ווייל דער וויכטיגסטער אין עקאנאמישער און פאליטישער הינזיכט טייל פון פוילען וואלט געווען ארומגערינגעלט פון דייטשלאנד און פוילען וואלט געמוזט איינהאלטען די פערבינדונג מיט'ן ים, דאס הייסט אויך מיט פראנקרייך דורך דייטשער טעריטאריע. נישט האבענדיג דעם קארידאר, וואלט פוילען פערוואנדעלט געווארען אין א צווייט-ראנגיגע מלוכה.

עס איז נאאיוו צו דענקען, אז אלס קאמפענסאציע פאר'ן קארידאר קאן פאר פוילען זיין קלייפעדא (מעמעל). ערשטענס, איז די פערבינדונג מיט מעמעל זעהר א שווערע פאר צענטראל-פוילען צווייטענס, געפינט זיך איצט דער פוילישער קארידאר אין די הענד פון פוילען, בעת די פעראייניגונג פון מעמעל פאדערט צו אקופירען ליטע און דאס וואלט נאך מעהר פערפלאנטערט די נאציאנאלע פראגע פון פוילען.

דער מחבר פון ארטיקעל שטעלט זיך אפ אויף דער בעדייטונג פון קארידאר און פון גדיניע פאר פוילען, ווייל דערמיט האט פוילען א פרייען צוטריט צום ים, אבער דערביי ווערט געשטערט די איינהייטליכקייט פון דער דייטשער מלוכה. ער פיהרט אויס:

דער עקאנאמישער קריזיס, וואס האט זיך איצט אזוי פערשארפט, צווינגט די דייטשען שטארקער צו פיהלען דעם פאקט, וואס זייער טעריטאריע איז צוריסען. אין דער לעצטער צייט איז די פאדערונג וועגען צוריקגעבען דעם קארידאר געווארען פאר די דייטשען א פיקס אידעי, צוליב וועלכער זיי וועלען זיך נישט אפשטעלען פאר קיין בעוואפנטען קאנפליקט. עס איז לייכט אנצונעמען אז די נויטווענדיגקייט צו האבען א פערבינדעטען אין פאל פון א קריג שטויסט די דייטשען צו א צוזאמענארבייט מיט די באלשעוויקעס.

אנווייזענדיג אויף דער ראלע פון די היטלעראווצעס אין דאנציג, פיהרט אויס דער מחבר, אז די לאגע, וואס האט זיך געשאפען אין דאנציג א דאנק דער טעטיגקייט פון די היטלערלייט, פערסמ'ט ענטגילטיג די בעציהונגען צווישען דאנציג און פוילען און עס ווערט אלץ שוואכער די האפנונג, עס זאל קאנען קומען צווישען זיי צו א פריינדליכער צוזאמענארבייט.

אונז איז גוט אין פערגלייך מיט די יודען אין מזרח-אייראפא

ערקלערט פעליקס ווארבורג אויף א „דזשאינט"-פערזאמלונג

ניו-יארק, (י. ט. א.) אין באפאלא איז פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג פון ארטיגע יודישע כלל-טוער, אויף וועלכער עס איז ארויסגעטרעטען מיט א רעדע דער געוו. פארזיצער און איצטיגער צהרען-פארזיצער פון „דזשאינט", ה' פעליקס ווארבורג, וועלכער האט בעגרינדעט די נויטווענדיגקייט פארטצוזעצען די „דזשאינט"-ארבייט אין אמעריקא לטובת די יודען אין די לענדער פון מזרח-אייראפא.

עס איז קיין ספק נישט, האט ה' ווארבורג געזאגט צוו. אנד., אז מיר לעבען איבער א טיפע פינאנציעלע דעפרעסיע און, אז מיר אלע זענען פערווארפען מיט העלפען צו העלפען אונזערע אייגענע נויטליידענדע. אבער אין פערגלייך מיט דער לאגע פון יודען אין אויסלאנד איז אונזער לאגע פיל לייכטער צו פערטראגען. אין פוילען, וואו מיר האבען אפגעטאן א גרויסע ארבייט, שטעהט פאר די געפאהר, אז אונזערע אינוועסטיציעס זאלען זיך צוזאמענברעכען, מחמת דא און דארט איז נויטיג צו פערשטארקען די קרעדיט אינסטיטוציעס און קאאפעראטיוען. אין דייטשלאנד פרובט מען פון די יודען — ווי אומעטום אין אן עת צרה — מאכען דעם שעיר לעזאזל. וואס איז שלעכט אין אלע אומגליקען. אזוי איז עס געשעהען אין אלע לענדער, וואו יודען זענען אמאליגע יאהרען געווען נותנים און היינט קענען זיי זיך גופא נישט העלפען. קענען מיר דען, האט ה' ווארבורג פערענדיגט, איבערלאזען אונזערע ברידער אין אויסלאנד אליין צו פיהרען דעם קאמף בלויז דערפאר, ווייל מיר האבען ביי זיך גופא שוועריגקייטען?

ה' ווארבורג האט אויפגעפאדערט די יודישע געזעלשאפט צו טון אלדאס מעגליכע, כדי צו זיכערען דעם ערפאלג פון „דזשאינט"-קאמפיין צו שאפען צוויי און א האלב מיליאן דאלאר אויף הילף פאר די יודען אין מזרח אייראפא.

דער מיניסטער פאר בעסאראביען האט געמוזט אפטרעטען צוליב זיין יודענפריינדליכקייט

קישינעוו, (י. ט. א) די צייטונג „בעסאראביא" פערעפענטליכט אן אינטערוויו מיט דעם נישט לאנג צוריק דעמיסיאנירטען אונטערשטאטס-סעקרעטאר פאר די ענינים פון בעסאראביען וולאדימיר קריסטי, וועלכער האט אין אינטערוויו אויפגעקלערט די מאטיווען, וואס האבען איהם געצוואונגען זיך אנצוגעבען אין דימיסיע. ה' קריסטי, וועלכער איז בעקאנט אלס יודען-פריינד, האט צוו. אנד. ערקלערט, אז צווישען די מאטיווען, וואס האבען איהם בעוואויגען צו פערלאזען זיין אמט, האט אויך געשפילט א ראל די שטעלונג פון דער רעגירונג צו פראגען, וואס זענען נוגע דער יודישער בעפעלקערונג, ווי צ. ב. די פראגע פון בירגערשאפט. איך האב עס נישט געקענט פערשטעהען, בעמערקט ה' קריסטי צוו. אנד., ווי אזוי מען האט אפגעזאגט צו סובסידירען א שפיטאל בלויז דערפאר, וואס עס האט זיך געהאנדעלט וועגען א יודישען שפיטאל.

דאס גוטע און דאס שלעכטע

איינדרוקען פון א דורכרייזענדען איבער שטעט און שטעטלעך פון דעם נייעם רוסלאנד

אין דערזעלבער צייט, אַז פאַהרענדיג איבער'ן לאַנד אין דער לענג און אין דער ברייט, רעדענדיג מיט יונג און אַלט, קומענדיג אין קאָנטאַקט מיט אַלע קלאַסען פון אייער בעפעלקערונג, מוז איך אַראָפּנעהמען מיין הוטעל פאַר דער קולטורעלער אַרבייט הייערער, וואָס ווערט איבעראַל אָנגעפיהרט, אַ גרויסע אַרבייט, אַן אומפערגלייכבאַרע אין דער מענשליכער געשיכטע.

איך האָב געזעהען די פּויעים — די דאָזיגע האַלב-ווילדע מענשען — וואָס האָבען ביז איצט נישט געקאָנט נישט לייענען און נישט שרייבען, וואָס האָבען דורות לאַנג געלעבט ווי בהמות. איך האָב זיי איצט געזעהען און גערעדט מיט זיי. נישט אַלע פון זיי זענען מיט אייך, אַלע זענען זיי אָבער איצט מענשען, מענשען און נישט סתם קיין בעשעפענישען, מענשען נישט קיין ווילדע, מענשען אויפגעקלערטע.

נישט אַלע פון זיי זענען מיט אייך, אָבער מיט דער צייט וועלען זיי מיט אייך יאָ זיין, מיט דער צייט, אויב איהר וועט זיי לאָזען אָפּאָטעמען אַביסעל מעהר ווי איצט. אויב איהר וועט זיי נישט שטופּען מיט גוואַלט אין קאָלעקטיווען, אין וועלכע זיי ווילען נאָך עד היום נישט געהען.

דאָס פּויערטום איז נישט אינגאַנצען מיט אייך. אָבער אויך נישט געגען אייך. דאָס פּויערטום וויל נישט די אַמאָליגע צאַרישע צייטען, ער וויל בלויז אַביסעל מעהר לופט פון אייך. מעהר לופט, נאָר פון אייך און נישט פון קיין אַנדער רעזשים. דאָס האָט איהר צו פערדאַנקען דער גרויסער קולטורעלער אויפקלערונגס-אַרבייט, וואָס איהר האָט אַריינגעטון אין דאָרף אַריין.

דאָס פּויערטום איז נישט אינגאַנצען מיט אייך, אָבער די אַרבייטערשאַפט איז, דער גרעסטער טייל אַרבייטער, מיט וועלכע מיר איז אויסגעקומען צו דיסקוטירען פראַגען, האָבען מיך אין דעם איבערצייגט, איך האָב בעוואוסטזיניג, אָנגענומען אין די דיסקוסיעס אַלע מאָל אַ נעגאַטיווע שטעלונג צו היגע ערשיינונגען, בעוואוסטזיניג אַרויסגערוקט די שווערע זייטען פון דעם היגען לעבען, בעוואוסטזיניג דאָס אַלץ געטון, כדי צו זעהען אויף ווי ווייט דער אַרבייטער קלויבט זיך פונאַנדער אין די היגע מלוכה-אינטערעסען, און ווי ווייט ער שטעלט די מלוכה-אינטערעסען העכער פון זיינע פּערזענליכע איך. מוז זאָגען, אַז אין מיינע אַרגומענטען האָב איך זיך אַ סך מאָל געמוזט אונטערגעבען. דער אַרבייטער דאָ, ביי אייך אין סאָוויעטען-פערבאַנד, איז איצט אַ פולשטענדיג פּאָליטיש - אויפגעקלערטער מענש. ער ווייסט וואו זיינע אינטערעסען ליגען. ער איז גוט אינפאָרמירט וועגען זאַכען וואָס קומען פאָר נישט בלויז דאָ, ביי איהם אין זיין אייגען לאַנד, נאָר וועגען זאַכען וואָס פּאַסירען אין אַנדערע לענדער, אויף יענער זייט גרענעץ פון סאָוויעטען-פערבאַנד, וואו ער איז קיינמאָל נישט געוועזען. איהר האָט געמאַכט פון איהם אַ בעוואוסטזיניגען מענשען, און דאָס איז נישט בלויז אייער פערדינסט, נאָר אויך אייער געווינס. דורך קולטורעלער אַרבייט איז אייך געלונגען צו געווינען דעם אַרבייטער, כאָטש ער קריגט דאָ בשום אופן נישט דאָס וואָס אַן אַרבייטער, וועלכער אַרבייט אַזוי שווער ווי ער, וואָלט געקראָגען אין אַן אַנדער לאַנד פאַר זיין אַרבייט.

פון ב. סמאליאר.

און נאָך אַ זאַך איז מיר קלאָר געוואָרען פון מיין איצטיגער רייזע איבער'ן לאַנד. דאָס איז — אַז נישט אין אַלע אומגערעכטע מעשים, וועלכע ווערען בעגאַנגען בנוגע צו דער בעפעלקערונג, קאָן מען בעשולדיגען די צענטראַלע סאָוויעטישע מאַכט. פערהאַן נאָך ביי אייך אין דער פּראָווינץ גענוג סאָוויעטישע קאָמוניסטישע טוער, וואָס האָבען זיך נאָך עד היום נישט בעפרייט פון דער פּראָווינציעלער פּסיכאָלאָגיע פון אַמאָליגען „טשינאָוניק", צו וועלען צייגען, אַז זיי אַרבייטען בעסער ווי גוט. אָט די דאָזיגע פרומע פּראָווינציעלע קאָמוניסטישע טוער ברענגען אייך מעהר שאָדען ווי נוצען מיט זייער אַריבערכאַפּען אָפּטמאָל די מאָס אין זאַכען. אָט די דאָזיגע חברים אייערע טוען דער סאָוויעטען-מאַכט אַ בערישע טובה מיט זייער איבערטריבענער פרומקייט. אַזעלכע טוער דאַרפט איהר האַלטען אין צוים, איהר וועט דערפון בלויז געווינען. איהר וועט האָבען מעהר פון דער פּראָווינציעלער בעפעלקערונג דאַן מיט זיך ווי געגען זיך.

אין דער פראַגע פון נאַציאָנאַלע מינדערהייטען קומט אייך נישט קיין קלענערע לויב, ווי פאַר אייער קולטור-אַרבייט, איהר האָט גענומען אַ קנופּ, וואָס די צאַרישע רעגירונג האָט בעוואוסטזיניג פערפּלאָנטערט און איהר האָט איהם צעשניטען איינס און צוויי. די יודישע פראַגע — די פראַגע, וואָס מיך אינטערעסירט אַמשטאַרקסטען, — איז ביי אייך איצט פולשטענדיג געלייזט. פאַקטיש עקזיסטירט זי איצט ביי אייך נישט מעהר.

איהר דאַרפט אָבער זיך נישט איבערנעמען צו דענקען, אַז אַלץ ביי אייך אין לאַנד איז בלויז גוט. אַז קיין שלעכטס איז ביי אייך גאָרנישט פערהאַן. אַ מיינונג וואָלט נאַטירליך געווען זעהר און זעהר אַ פאַלשע.

אין פערלויף פון מיין רייזע איבער'ן לאַנד האָב איך געזעהען אַ היבש ביסעל חסרונות אייערע. געזעהען, ווי מענשען אַרבייטען פולע זיבען אדער אַכט שעה אַ טאָג און האָבען קוים אויף טרוקענעם ברויט. געזעהען ווי אייער אַרבייטס-לוין איז אַ שפּאַסיג קליינער און אייערע פרייזען אויף לעבענס-מיטעל געוואַלדיג אַרויפגעשרויפטע. געזעהען, ווי איהר האָט איינגעפיהרט די „שטיק-סיסטעם" געגען וועלכער די אַרבייטער קעמפען אין אַלע ציוויליזירטע לענדער. געזעהען פאַרוואָס אַ גרויסער טייל פון'ם פּויערטום איז נישט מיט אייך און אויך פאַרוואָס זי האָט אַ ועכט נישט צו זיין מיט אייך, געזעהען, ווי מען לאָזט דעם פּויער נישט איבער גענוג ברויט אַפילו פאַר זיין אייגענעם געברויך, געזעהען ווי עס דערעסען נישט די פאַמיליעס פון אַרבייטער און אָנגעשטעלטע, ווי עס הינקט ביי אייך הינטער די סאָציאַלע פערזאָרגונג פאַר עלטערע מענשען, ווי פאַר אויסלענדער האָט איהר אַלץ, און אין די קאָאָפּעראַטיווען פאַר אייער אייגענער בעפעלקערונג האָט איהר כמעט גאָרנישט.

איך האָב געזעהען, ווי דער דורכשניטליכער אַרבייטער, וואָס אַרבייט ביי אייך שפּיזט זיך ערגער ווי דער דורכשניטליכער גאַסען-בעטלער אין אַן אַנדער לאַנד. ווי ברויט איז אַלץ, וואָס מענשען ווילן האָבען. ווי אייערע קאָאָפּעראַטיווע שמוציגע „סטאָלאָווקעס" רעכענען פאַר אַ מאָגערען מיטאָג זיבען און אַכט רובעל, אין דער צייט, ווען דער דורכשניטליכער פערדינסט פון אַן אַרבייטער איז עטוואָס מעהר ווי הונדערט רובעל אַ חודש.

איך האָב געזעהען די דאָזיגע אַלע זאַכען, און זיי נישט געקאָנט פערשטעהען, איהר קאָנט פאָדערען, — (און איהר דאַרפט אפשר איצט פאָדערען, — פון דער בעפעלקערונג קרבנות, איהר דאַרפט אָבער אויך וויסען, אַז קרבנות קאָן מען נישט ברענגען, ווען דער מאָגען איז ליידיג, נישט ווען אַ פונט ברויט קאָסט דריי רובעל, נישט ווען אַן אַרבייטער פערדינט 4 רובעל אַ טאָג און דאַרף צאָהלען 7 רובעל פאַר אַ מיטאַג.

דער דייטשער סאָלדאַט, אָסקאַר דאוּבמאַן איז צוריקגעקומען פון פראַנצויזישער געפאַנגענשאַפט נאָך 16 יאָהר.

אָבער אונטערציהענדיג אַ סך הכל צו די גוטע און די שלעכטע זאַכען, וואָס איך האָב געזעהען איצט אויף מיין רייזע איבער אייער לאַנד, מוז איך נאָכאַמאָל זאָגען, אַז איהר טוט איצט אַ גרויסע אַרבייט. איהר בויעט ריזיג, אייער פערנעהם איז אַ קאָלאָסאַלער, אַ פיבערישער, אַ נערוועזער, אָבער אַזאַ, וואָס שטעקט אָן מיט ענטוזיאַזם און מיט בעגייסטערונג.

אויב מען וועט אייך לאָזען צורוה, אויב מען וועט אייך נאָר לאָזען צורוה ביז צו דער צייט, ווען אייער איצטיגע „אינוועסטיציע בויאונג" וועט אָנפאַנגען צו געבען רעזולטאַטען, ביז צו דער צייט, ווען אייער „דניעפּראָסטראָי", „קוזנעצקסטראָי" און אַנדערע „סטראָיעס" וועלען אָנהויבען צו אַרבייטען, דאַן זענט איהר אויף אַ וועג צו אַ גרויסען זיג, אַ זיג אין אַ וועלטליכען מאַסשטאַב. דאַן אויב עס וועט פאָרקומען אַ מלחמה געגען אייך, וועט זי ווירקליך זיין די לעצטע און די ענטשיידענע. די לעצטע און ענטשיידענע שלאַכט צווישען צוויי סיסטעמען, צווישען צוויי קלאַסען.

דער גאנג פון דער יתומים-וואך איבער'ן לאנד

וואַרשאָ, (יט"א). דער פערבאַנד פון די געזעלשאַפטען פאַר יתומים-פערזאָרגונג האָט ווי בעקאַנט פּראָקלאַמירט אַ „יתומים-וואָך", וועלכע האָט די אויפגאַבע צו פערשטאַרקען די הילף פאַר'ן יודישען יתום און פערוואָרלאָזטען קינד. די „וואָך פון יתום "האָט געפונען אַ גרויסען אָפּקלאַנג צווישען אַלע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין לאַנד.

אין פּאָלעסיע איז די אַקציע פּראָקלאַמירט געוואָרען סוף מאַי, אין פּינסק ווערט שוין די אַקציע פערענדיגט.

אין וואָלין ווערט די „יתומים-אַקציע" געפיהרט זייט מיטען מאַי, די אַקציע ווערט געפיהרט אין ראָוונע, לוצק, קאָוועל, קרעמעניעץ, דובנע, לודמיר, אוסטילוג, קאַרעץ, אָסטראָג א.אַנד. אין די אַלע שטעט געפינען זיך יתומים-היימען, שביידער-וואַרשטאַטען פאַר די יתומים געפינען זיך אין ראָוונע, דובנע, אָסטראָג, קאָלקי, און בערעזנע, אין ראָוונע געפינט זיך אויך אַ דרוקער-וואַרשטאַט, וואו עס אַרבייטען פּופּצעהן יתומים, די יודישע בעשטאַרקען די אַרבייט פון די אַלע יתומים-אַנשטאַל-טען.

אין ביאַליסטאָקער ראַיאָן ווערט באַלד די אַקציע געפיהרט.

אין וואַרשעווער ראַיאָן איז שוין די אַקציע פערפעלקערונג ווייזט אַרויס אַ גרויסען ווילען צו פערענדיגט געוואָרען אין פּלאָצק. וואַרשאָ גופא פיהרט איצט אַדורך אַ זאַמלונג פאַר די יתומים אין די מיטעל- און פאָלקס-שולען. די בלימעל-טעג און אַנדערע גרעסערע זאַמלונגען וועלען דורכגעפיהרט ווערען אין וואַרשאָ און פיל אַנדערע פונקטען פון וואַרשאָווער ראַיאָן. אין יוני. אין לאָדז ווערט די אַקציע געפיהרט דורך אַ ספּעציעלען קאָמיטעט, וואו היך עס געהען אַריין פאָרשטעהער פון פערשידענע אָרגאַניזאַציעס. אין שעדלעץ פיהרט אָן מיט דער אַרבייט די פערוואַלטונג פון „עזרת יתומים", וועלכע האָט צו דער אַקציע אַרויסגעלאָזען אַ ספּעציעלען אויפרוף. אין ווילנער ראַיאָן האָט זיך די אַקציע אָנגעהויבען דעם 15-טען מאַי, מיט דער גאַנצער אַרבייט פון דער יתומים-וואָך אין דעם ראַיאָן פיהרט אָן „יעקאָפּאַ", אין גאַליציען ווערט די יתומים-וואָך אַדורכגעפיהרט דורך דער לעמבערגער און קראָקאָער צענטראַלע פאַר יתומים-פערזאָרגונג און קינדער-שוץ.

א נייער דור, וואס איז אויס-געוואקסען אין פרייהייט

לארד מעלטשעט וועגען ארץ-ישראל

ירושלים. (יט"א) פאַר'ן פּערלאַזען א"י האָט לאָרד מעלטשעט, וועלכער האָט פערבראַכט אַ געוויסע צייט אין לאַנד, פערעפענטליכט אַ לענגערען אַרטיקעל אין „פּאַלעסטיין ביולעטין" וועגען זיינע איינדרוקען אין א"י.

אונזער אונגעדולד און נערוואָזיטעט ווערט זיך אויסדאַכטען גאַנץ קליינליך. אונזערע קינדער-שרייבט לאָרד מעלטשעט — ווען עס וועט אויס-וואַקסען דער נייער יודישער דור, וואָס איז געבוירען געוואָרען אין פרייהייט אויף זיין אייגענער ערד. ערשט איצט הויבט אָן דער ארץ-ישראל-יוד צו בעאיינפלוסען די ענטוויקלונג פון זיין פאָלק. נישט יעדען קומט אויס צו זעהען זיין ווערק פערענדיגט. מיין פאָטער האָט קיינמאָל נישט געזעהען מגדל און נישט תל-אָנד. דער נייער גייסט אין ענגלאַנד לאָזט זיך שוין פיהלען אויך אין ארץ-ישראל.

די יודען האָבען אין א"י געמאַכט וואונדער. אין משך פון 10 יאָהר האָט מען בעזעצט אין לאַנד 100,000 יודען. עס האָט צוריק אויפגעלעבט די אַלטע העברעאישע שפּראַך. עס זענען בעגאַנגען געוואָרען פיל פעהלערן, זיי זענען אָבער אונפער-מיידליך, ווען מען טוט עפּעס ממשות'דיגעס. דער אונערשיטערליכער אויפבוי-ווילען פון יודישן פאָלק וועט זיכער דערגרייכען זיין ציל.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 90-216
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—2 און פון 5—9 אָוועגד.
בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען

נייע ערפינדונג צו פערמיידען א פאניק בעת א שרפה

אַ זעהר אינטערעסאַנטע און פיל פערשפּרעכענדע ערפינדונג, וואָס קאָן פערמייהדען אַ סך טראַגעדיעס, איז לעצטענס דעמאָנסטרירט געוואָרען אויף אַ צוזאַמענפאָהר פון פייערלעשער אין אַמעריקא:

די ערפינדונג איז ענטוויקעלט און דעמאָנסטרירט געוואָרען פון די אינזשינערען פון דער וועסטערן-עלעקטריק קאָמפּאַניע.

ווען אַ פייער ברעכט פּלוצים אויס אין אַן עפענטליכער געביידע, וואו אַ סך מענשען, ערוואַקסענע אָדער קינדער, געפינען זיך, ווי אין שולע, טעאַטערס, פאַבריקען און אַנדערע פּלעצער, ליגט די געפאַהר נישט אַזוי פיל אין דעם, וואָס די מענשען קאָנען אומקומען פון דעם פייער גופא, נאָר אין אין דער פּאַניק, וואָס ברעכט דערביי אויס.

אַ טעאַטער איז פול מיט מענשען; און פּלוצים דערשמעקט מען רויך, און עמיצער הויבט אָן שרייען: „פייער"! ברעכט מיט אַמאָל אויס אַ פּאַניק. אַלע וואַרפען זיך צו די אַרויסגאַנגען. איינער שטופּט דעם צווייטען און איינער שפּרינגט איבער דעם צווייטען.

און אין אָט דער ווילדער פּאַניק ווערען עס אַ סך מענשען צעטראָטען, אייניגע ווערען צעטראָטען און צעדריקט אויף טויט. און אַנדערע, ווערען צעקאַליעטשעט און קרענקען אַ לאַנגע צייט, אָדער ווערען פערקריפּעלט אויפ'ן לעבען.

אַ פּאַניק, וואָס ברעכט אויס ביי אַ פייער איז דאָס געפעהרליכסטע; זענען פערהאַן טאַקע אַ סך קלוגע דירעקטאָרען פון טעאַטערס, פאַבריקען און אַנדערע עהנליכע עפענטליכע פּלעצער, וואָס האָבען פערמיטען גרויסע אומגליקען דורך דעם, וואָס זיי האָבען געוואוסט ווי אַזוי אָנצוזאָגען דעם עולם, אַז אַ פייער האָט דאָ אויסגעבראָכען, און צו קיין פּאַניק נישט דערפיהרט. אָט דער ערשטער פּסיכאָלאָגישער מאָמענט איז דאָס וויכטיגסטע אין אַזאַ פאַל. אָבער נישט אַלע מאָל געלינגט עס, און גרויס איז די צאָהל פון די קרבנות, וואָס זענען געפאַלען — נישט פון פייער גופא — נאָר פון דער פּאַניק וואָס האָט אויסגעבראָכען אין דעם ערשטען מאָמענט, ווען דער פייער האָט אויסגעבראָכען.

די ערפינדונג, וואָס די אינזשינערען פון דער וועסטערן עלעקטריק קאָמפּאַניע האָבען דעמאָנסטרירט איז אויסען צו פערמיידען אָט פונקט אַזעלכע פּאַניקעס.

די ערפינדונג בעשטעהט אין אַ סיסטעם פון דראָטען, וואָס וועט געצויגען ווערען אין די ווענד, סופיטען און אַנדערע טיילען פון אַן עפענטליכער געביידע. אָט די דראָטען דאַרפען אין דער געביידע זיין צושפּרייט אין אַ געדיכטער נעץ. די דראָטען זענען נישט קיין סאָלידע, נאָר ליידיג אינעווייניג. דאָס זענען גיכער דינע מעטאַלענע רערלעך, ווי דראָטען. די ליידיגקייט אין אָט די דראָטען איז אָנגעפילט מיט אַ מאַטעריאַל, וואָס קאָן צושמעלצען ווערען ביי אַ געוויסער הויכער טעמפּעראַטור.

ווען אין אַזאַ געביידע ברעכט אויס אַ פייער, ריהרט עס באַלד אָן איינעם פון אַזעלכע דראָטען, ווערט די טעמפּעראַטור באַלד דראָטען געהויבען, און דער מאַטעריאַל, וואָס איז אינעווייניג, אין דעם דראָט, ווערט באַלד צושמאָלצען. און אין דעם מאָמענט ווערט געשאַפען אַן עלעקטרישער קאָנטאַקט, און דאַן הויבט עס זיך אָן.

וואָס הויבט זיך אָן? עס ווענדט זיך וואו עס קומט פאָר: אין אַ טעאַטער, אָדער אין אַ שולע, אָדער פאַבריק, אָדער אַן אַנדער עפענטליכע געביידע. ערגעץ וואו איז פאַראַן פערבאָרגען אַ ספּעציעלער פאָנאָגראַף אָנאַ מיט אַ פּלאַטע, אָדער מיט עטליכע פּלאַטען, וואָס קאָנען זיך אויטאָמאַטיש בייטען. און ערגעץ זענען אויך פאַראַן פערבאָרגען הויך שפּרעכערס. דער פאָנאָגראַף הויבט אָן אַרבייטען, און פון די הויך-שפּרעכערס הערען זיך ווערטער און טענער.

לאָמיר זאָגען, אַז דאָס קומט פאָר אין אַ טעאַטער. ערגעץ הינטער די קוליסען, אָדער אין אַ קעלער, אָדער אַנדער פּלאַץ האָט אויסגעבראָכען אַ פייער. דער עולם ווייס בקשט פון דעם און אין קיין זאַך נישט חושד. און פּלוצים הערט מען אַ שטים, וואָס קומט אין דערזעלבער צייט פון פערשידענע מעגאַפאָנען אין דער געביידע. און זיי וואָרענען:

„אַ פייער-געפאַהר איז דאָ ערגעץ נאָהענט. עס איז ראַטזאַם, אַז איהר זאָלט באַלד פערלאָזען די געביידע. איהר אַלע זענט אַמאָל געגאַנגען אין שולע און איהר זענט געאיבט צו פערלאָזען אַ געביידע אין אָרדנונג און איהר ווייסט, וואָס צו טון. האַלט זיך רוהיג און פאָלגט נאָך די גרינע ליכט מיט די גרינע פיילען".

אויטאָמאַטיש ווערען בעלויכטען פון זיך אַליין גרינע שטריכען און פיילען אויף די סופיטען און ווענד פון דער געביידע און צייגען אָן דעם נאָהענטסטען אַרויסגאַנג. אין דער זעלבער צייט הויבען-אָן די מעגאַפאָנען צו שפּילען אַ פרעהליכען מאַרש. דער עולם הויבט זיך רוהיג אויף פון די פּלעצער, און אונטער די ריטמישע טענער פון דעם מאַרש הויבט מען אָן פערלאָזען די געביידע דורך די עטליכע טירען, וואָס עפענען זיך אויטאָמאַטיש אין דערזעלבער צייט. אין 2—3 מינוט איז די געביידע אויסגעליידיגט און אַלע זענען בשלום אין דרויסען.

די זעלבע זאַך, נאָר מיט אַ קליינער וואַריאַציע, וועט פאָרקומען אין די שולען, פאַבריקען, אָדער אַנדער געביידע, דער איינציגער אונטערשיד וועט נאָר זיין אין די ווערטער פון וואָרנונג. און פון דעם מין מאַרש, וואָס די מוזיק וועט שפּילען. אָבער דער פּרינציפּ איז דער זעלבער.

די דעמאָנסטראַציע פון דעם נייעם אַפּאַראַט, האָט אויף אַלע אַנוועזענדע אויף דעם צוזאַמענפאָהר געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק. אייניגע אויטאָריטעטען איבער דער פראַגע פון פייער זענען פון דער דעמאָנסטראַציע געוואָרען בעגייסטערט, און אַלע זענען מיט דער מיינונג, אַז די נייע ערפינדונג וועט אויסמיידען יענע שרעקליכע קאַטאַסטראָפעס, וואָס קומען אַלס רעזולטאַט פון פּאַניק און אַ געפאַקטער עפענטליכער געביידע.

ל. ב.

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

מענשען — זייט נישט קיין עקשנים

און האָט דאָך חס אויף אייער כבוד, צייט און געלד!

ס'האָט שוין מסתמא נישט מיט איינעם פון אייך געטראָפען אַזאַ פאַל: איהר שלעפּט זיך אַזוי אַרום איבער אַ באַלעבאַטישער גאַס, אַ פערטיפטער אין טרויעריגע מחשבות, אין דעם בעגעגענט אייך אייערס אַ ידיד אָדער עפּעס אַ קרוב, איהר ווערט דאָך נישט ווען דורכלאָזען אַ געלעגענהייט זיך אַבי־סעל אַראָפּצורייד'ן פון האַרץ די צרות, שטעלט איהר זיך אויף אַ ווייל אַ נידער און מיט פון דורכגאַנג און הויבט אָן צו כאַפּען אַ שמועסעל.

דערווייל רוקט צו אייך אַ אומבעמערקט אונטער אַ פּאָליציאַנט, ער פערבעט אייך בײדע אַריין אין באַהענסטען טויער, נעהמט אַרויס אַ בלאָקעל און הייסט זיך משלמ'ן איין עווענטועל צוויי אָדער גאָר גאַנצע דריי גילדען.

מילא, זענט איהר אַ יוה, אַ רוהיגער, אַן איבער־געלייגטער, פערשטעהט איהר אויסגעצייכענט, אַז מיט פּאָליציי איז קיין חכמה נישט צו טרייבען און הגם די צוויי זל. זענען אייך אַ גרויסער שאָד. דאָך עפענט איהר באַין ברירה דעם טייסטער, בעצאָהלט די אַרויפגעלייגטע שטראָף און פּטור אַנ'עסק.

אַנדערש איז אָבער, ווען אַזאַ מעשה טרעפט מיט אַנ'עקשן, אַ היץ־קאָפּ, ווילט זיך אַזאַ איינעם דווקא ווייזען תקיפות, ווענען גוטוויליג בעצאָהלען די זלאָטי אָדער צוויי איז שוין אָפּגערעדט. ער וועט אַפילו נישט האָבען קיין חשק זיך צו לאָזען אויס־לעגיטימירען; פּרובט מען איהם אַוועקצופיהרען אין קאָמיסאַריאַט, הויבט ער זיך אָן צו אַמפּערן און רייסען און דער סוף איז אָבער, אַז ער ווערט ענדליך אַהין אָפּגעפיהרט בגעוואַלד און מ'ציהט איהם נאָך צו צו פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר שטע־לען אַ ווידערשטאַנד דער מאַכט, פאַר וואָס ס'דראָהט בידוע אַ זעהר האַרבע שטראָף.

אין בעסטען פאַל, אויב מ'מאַכט שוין איהם נישט פעראַנטוואָרטליך פאַר מאַכט־ווידערשטענ־דיגקייט ווערט געגען איהם צוזאַמענגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל פאַר שטערען דעם דורכגאַנג אין דער פאַר ווערט מען פער'משפט צו אַ געלד־שטראָף אין דער הויך פון 20, 30 און אַמאָל אויך 50 זל. דערביי מוז מען אויך גערענקען, אַז די עקזעקוציע און געריכטס־קאָסטען בעטרעפען אין ביידע פאַלען גענוג הויכע סומען.

ס'קומט אַלזאָ אויס, אַז צוליב אייב'עקשנ'ען זיך איבער אַ זלאָטע, צוויי זל., מוז מען שפּעטער בעצאָהלען 25 מאָל אַזויפיל און אפשר נאָכמעהר, מ'פיגורירט שוין ביי דער מאַכט אַלס אַוואַנטוריסט און הייבט די צייט־פערלוסטעניש ביים אַרומשלעפּען זיך איבער די קאָמיסאַריאַטען און סאָנדעס און דאָס שפיכת דמים פון אַרעסט איז דאַכט זיך אויך עפּעס ווערט. אפשר נעהמט זיך די האָפּפערדיגקייט פון פיל אַזעלכע עקשנימ'דיגע יונגעלייט דערפון, וואָס זיי רעכענען, אַז פון זיי אַלס יונגעלייט, וועלכע האָבען נאָך נישט קיין אייגענע היימען און פאַר־מעגען, וועט מען דאָס שטראָף־געלד סיי ווי נישט קענען אויפמאָהנען.

אויב זיי מיינען אַזוי, האָבען זיי אַ גרויסען טעות. די קאָמאָרניקעס ווילען נישט וויסען פון קיין שום גליקען, זיי קומען אויף די אָנגעוויזענע אַדרעסען אַהיים צו די עלטער'ן און מיט רעכט אָדער נישט לייגען זיי אַנ'אַרעסט אויף דער לעצ־טער שאַנק אָדער איינציגען טיש און די אומשולדיגע עלטערען מוזען נעבעך ווייענדיג בעצאָהלען די געלד — שטראָפען פאַר זייערע צו'חוצפּה'דיגע זוהנדעלעך.

דעסטגלייכען: איהר דאַרפט מאַכען אַ נסיעה מיט דער באַהן און קויפט אויס אַ בילעט, און אייר־לעניש זעצט איהר זיך אָבער אַריין אין אַ טייערער קלאַס, אָדער איהר פערדרימעלט אייער ענדער־סטאַציע און פאָהרט אַביסעל ווייטער. דער קאָנטראָ־לער פאַקט אייך און הייסט זיך בעצאָהלען פאַר אַ דריי־פאַכיגען בילעט.

אייך גלוסט נישט גוטוויליג אויסצופיהרען די פאָדערונג פון דער באַהן־מאַכט. איהר הויבט זיך אָן צו שפּאַרען און מ'נעהמט אייך אַראָפּ פון וואַגאָן און מ'פיהרט אייך אַריין אין דער קאַנצעלאַריע צום זאַוואָדאָווצע. ס'ווערט צוזאַמענגעשטעלט אַ פּראָטאָ־קאָל געגען אייך פאַר איבערטרעטען די פּאָליציי־שע פאָרשריפטען.

דער פּראָצעס קומט פאָר אין דעם געריכט, צו וועלכען ס'אונטערליגט די סטאַציע פון דער גע־שעהעניש, אָפט אַ מהלך פון צעהנדליגער מייל ווייט פון אייער וואוין־אָרט.

שטעלט איהר זיך דאָך נישט צום פּראָצעס און אַז איהר שטעלט זיך יאָ, וועט איהר אויך פער'משפּט צו אַ גרעסערע אָדער קלענערע געלד־שטראָף. די געריכטס־ און עקזעקוציע־קאָסטען ווע־רען אויך אַרויפגעוואָרפען אויף אייערע פּלייצעס.

מיינט איהר דאָך שוין, אַז דערמיט איז דער ענין ערלעדיגט, האָט איהר ווייטער אַ טעות, ווייל אין אַ צייט אַרום מאָהנט מען פון אייך ווידער אויף די צוגע'משפט'ע ציווילע תביעה אין דער הויך פון אַ דריפאַכיגען בילעטען־פּריז צוזאַמען מיט די פערלעגענע פּראָצענטער און דעסטגלייכען ווייד־טערע עקזעקוציע־קאָסטען.

אַפּעלירען מיר טאַקע דעריבער ביי דער גע־לעגענהייט צו די מענשען, וועלכע ווערען פערהאַל־פאַר שטער'ען דעם דורכגאַנג, פאַר קרום איבערגעהען די גאַס, אָדער עהנליכע דראָבנע חטאים, אַז זיי זאָלען חס האָבען אויף זייער כבוד, צייט און געלד און גלייך אויפ'ן אָרט, אָהן טענות און אַמפּער־נישען בעצאָהלען די געפאָדערטע פון זיי מאַנדאַט־שטראָף און בשום אופן נישט דערלאָזען צו קיין פּראָטאָקאָ־לען.

י. אינפעלד.

וויכטיגע אינפאָרמאַציעס פאַר פּאַבאָר־פליכטיגע

בקשות וועגען הנחות אַלס איינציגע שפּייזער

די בקשות וועגען אָנערקענען פאַר אַ קוואַ־ליפיצירטען אַלס דינסט־פעהיגען פּאָבאָראָווי. די הנחה אַלס איינציגען שפּייזער פון אַ משפּחה דאַרף, ווי בעקאַנט, דערלאַנגט ווער'ן אין דער סטאַראָ־סטווע אין משך פון 14 טעג.

מען מוז אָבער דערביי גערענקען, אַז דער זעלבער טאָג, ווען דער געגעבענער פּאָבאָראָווי איז געשטאַנען פאַר דער קאָמיסיע און בעקומען די קוואַליפיקאַציע, ווערט נישט אַריינגערעכענט אין דערמאָהנטען 14־טאָגיגען פּרעקלוזיע־טערמין, נאָר דער פּרעקלוזיע־טערמין הויבט זיך אָן צו רעכענען ערשט פון צומאָרגענס. דעסטגלייכען דאַרף אויך בעמערקט ווערען, אַז אויב דער 14 טאָג פאַלט אויס אין זונטאָג אָדער אין אַנ'אַנדער'ן חגא־טאָג, ענ־דיגט זיך דער פּרעקלוזיע־טערמין אין נאָהענטסטען וואָכען־טאָג.

ס'זענען פאַראַן פיל פּאָבאָראָווי, וועלכע זע־נען נישט ביכולת צוליב דער אָדער אַנדערער סיבה ביי'צולעגען צו דער בקשה דעם נויטיגען ווישטאַנג פון די ביכער פאַר די שטענדיגע איינוואוינער.

אין אַזאַ פאַל קען דער ווישטאַנג פערביטען ווערען דורך אַנ'ענטשפּרעכענדער בעשטעטיגונג פון מאַגיסטראַט, עווענטועל פון מעלדונגס — אַמט בנוגע דער צאָהל און רשימה פון די מיטגלידער פון דער געגעבענער משפחה.

צו דער דאָזיגער בעשטעטיגונג מוזען אָבער אין אַזאַ פאַל צוגעלייגט ווערען מעטריקעס פון יע־דען פון די אין דער רשימה אויסגערעכענטע מיט־גלידער.

ביי איין געלעגענהייט מוז שוין אויך אויפ־מערקזאַם געמאַכט ווער'ן די פּראַאינטערעסירטע פּערזאָנען, וועלכע געבען אָפּ בקשות וועגען אַפּיער־קונסטווע, אַז קוים וועלען זיי צום געהעריגען טערמין נישט ביכולת זיין צו פערשאַפען זיך אַלע נויטיגע דאָקומענטען, זאָלען זיי דערווייל דערלאַנ־גען די בקשה און צו איהר ביילייגען די פערהאַנענע דאָקומענטען. די בקשה מיט די ביי'געלייגטע דאָקו־מענטען קאָן מען אַריינשיקען אין דער סטאַראָסטווע אויך מיט דער פּאָסט דורך אַ רעקאָמענדירטען בריף.

י. א.

נייע און געענדערטע געזעצע

אין דזש. אוסטאַוו נומער 39 איז פערעפענט־ליכט אַן אוסטאַוו, וועלכער מאָדיפיצירט דעם אוס־טאַוו פון 18 יולי 1924 וועגען פערזיכערונג אין פאַל פון ארבייטסלאָזיגקייט.

לויט'ן דערמאָנטען אוסטאַוו וועלען אונטער־ליגען דער פליכט פון פערזיכערונג פערזאָנען אין עלטער פון פולע 16 יאָהר, אויב זיי זענען בע־שעפטיגט אין אונטערנעמונגען, וואו ס'אַרבייטען מינדעסטענס 5 אַרבייטער.

וואָס שייך רעכט אויף אונטערשטיצונג, ווע־לען האָבען נאָר די יעניגע אַרבייטער, וועלכע זענען געווען פערזיכערט אין משך פון די לעצטע 12 חדשים מינדעסטענס 26 וואָכען, רעכענענדיג 6 אַרבייטס־טעג פאַר אַ וואָך און ימים טובים פאַר אַרבייטס־טעג.

דערביי מוז מען גערענקען, אַז די פערזי־כערטע, וועמענס הויפּט הכנסה שטאַמט נישט פון פערדינגענע אַרבייט, האָבען נישט קיין רעכט אויף אונטערשטיצונג.

די מאָדיפיקאַציע פון די ווייטערדיגע בע־שטימונגען געהט אין דעם זין, אַז דער אַרבייטס־מיניסטער וועט קענען בעפרייען פון דער פערזי־כערונגס־פליכט די אונטערנעמונגען, וועלכע זענען טעטיג ווייניגער, ווי 6 חדשים אין משך פון יאָהר.

אַז דער פערזיכערונגס־אָפּצאָהל בעטרעפט 2 פּראָצ. פון פערדינסט, ביים חשבון וועט ווייניגער ווי 50 גר. אָנגענומען — פאַר 50 גר. און ווייניגער ווי 1 זל. — פאַר 1 זלאָטע.

דער אָפּצאָהל ווערט גענומען אין דער פּראָ־פּאָרציע 3:1 אַזוי, אַז 3 חלקים צאָהלט דער אונ־טערנעמער און 1 חלק דער אַרבייטער. פאַר פער־זיכערן סעזאָן־אַרבייטער ווערט גענומען 4 פּראָצ. דערביי צאָהלט דער אונטערנעמער 2 פּראָצ. און די רעשט ווערט אָראָפּגענומען פון אַרבייטערס שכירות.

פאַר'ן חוב איז פעראַנטוואָרטליך דער אונ־טערנעמער. ביי יעדער אויסצאָהלונג קאָן אָראָפּ־געצויגען ווערען פון אַרבייטערס שכירות נאָר דער טייל, וואָס קומט פון איהם פאַר דער געגעבענער אויסצאָהלונגס־צייט.

דאָס אָראָפּרעכנען פאַר דורכגעלאָזטע אויס־צאָהלונגען איז נישט דערלאָזבאַר און די דאָזיגע פערלעגענע סומען בעלאַסטען דעם אונטערנעהמער.

אַלס מאָדוס ביים אויסצאָהלען אונטערשטיצונג ווערט גענומען דער דורכשניטליכער טאָג־פערדינסט אין משך פון די לעצטע 13 וואָכען ביז אַ טאָג, פאַר'ן מעלדען וועגען אונטערשטיצונג אַלגעמאַלס נישט העכער, ווי 6 זל. אַ טאָג.

די איינציגמאָליגע אונטערשטיצונג בעטרעפט 30 פּראָצענט פון דורכשניטליכען טאָג־לוין.

אויב דער פערזיכערטער האָט צו ערנעהרע־ אַ משפחה ביז 2 פּערזאָן, בעקומט ער נאָך אַ צו־שלאָג אין דער הויך פון 5 פּראָצענט פון בעטרע־פענדער איינצעלנער אונטערשטיצונג; אויב ביז 5 פּערזאָן, בעטרעפט דער צושלאָג 10 פּראָצענט, אויב מעהר ווי 5 פּערזאָן 20 פּראָצענט.

פאַר נישט אַרבייטספעהיגע קינדער ווערען בעטראַכט קינדער ביז 16 יאָהר, אויב זיי לערנען זיך אין שולען — ביז 18 יאָהר. וואָס שייך עלטע־רע ווערען זיי אָנערקענט פאַר נישט אַרבייטס־פעהיג, אויף וויפיל זיי זענען קראַנק אָדער פּעה־לערהאַפטיג.

אויף דער אונטערשטיצונג פון אַרבייטסלאָזען־פאָנד קאָן נישט געלייגט ווערען קיין זאַיענטשע.

דער אָפּצאָהל, וואָס איז נישט אויפגעמאָנט געוואָרען פון אַנ'אונטערנעהמער אין משך פון 3 יאָהר נאָכ'ן בעטרעפענדען טערמין ונאָכ'ן 20 פון נעהנטסטען חודש ווערט פערעלטערט.

די פאָרגעזעהענע שטראָף־סאַנקציעס ווערען פערשאַרפט פון 10 ביז 100 זל. אויף 50 ביז 1000 און פון 200 — 1000 אויף 250 — 3000.

די אויסגערעכענטע ענדערונגען געהען אַריין אין קראַפט אָנהייבענדיג פון 11. יולי 1932.

—לד.

אַרום די געזעצע וועגען אינדוסטריע שטייער

שולען

אין איינקלאַנג מיט'ן פונקט 6 אַרטיקעל 3 פון אוסטאַוו וועגען אינדוסטריע־שטייער זענען פון דער פליכט צו צאָהלען דעם דאָזיגען שטייער גענצ־ליך בעפרייט כל־ערליי לעהר־אַנשטאַלטען, אַלץ־איינס, צי זיי טראָגען אַ געזעלשאַפטליכען אָדער פּריוואַטען כאַראַקטער אין צי זיי געהערען צו דער קאַטעגאָריע אַלגעמיינע אָדער פּראָפעסיאָנעלע.

דער אַרטיקעל 12 פון דער אויספיהר־פער־אָרדנונג צום דערמאָנטען אוסטאַוו שליסט אויס פון די רעכט צו גניסען פון דער אָנגעוויזענער הנחה אַזעלכע אונטערנעהמונגען, וועלכע האַלטען זיך נאָר פאַר שולען אָבער אין דער ווירקליכקייט זע־נען זיי נישט קיין לעהר־אַנשטאַלטען.

אין דעם פאַל קומען אין בעטראַכט פער־שידענע שאָפער־קורסען, טאַנץ־שולען אין עהנליכע אונטערנעהמונגען.

הויז־אינדוסטריע (סוסטאַרסטוואַ)

דער פונקט 11 אַרטיקעל 3 פון אוסטאַוו וועגען אינדוסטריע־שטייער לויטעט אַזוי:

פאָלקס־ (הויז) אינדוסטריע און מלאכות, וועל־כע ווערען געפיהרט אַלס נעבען־בעשעפטיגונג דורך ווינציג אָדער אָהן ערדיגע פויערען אָהן פרעמדע הילפס־כחות — צאָהלען נישט קיין אינדוסטריע־שטייער.

לויט'ן אַרטיקעל 14 פון דער נאָר וואָס פער־עפענטליכטער אויספיהר־פעראָרדנונג, דאַרף מען, בכדי צו מעגען גניסען פון דער דערמאָנטער הנחה נישט ענטשפּרעכען אומבעדינגט אַלע 3 אויס־גערעכענטע בעדינגונגען, נאָר ס'איז אויך גענוג, אַז מען ענטשפּרעכט אפילו בלויז איין בעדינג.

מיט אַנדערע ווערטער: אַ מלאכה און אינ־דוסטריע קאָן טראָגען אַ הויז־כאַראַקטער און ממילא בעפרייט ווערען פון אינדוסטריע־שטייער נישט נאָר דאַן, ווען זי ווערט געפיהרט דורך פּויערים און אויך נישט נאָר דאַן, ווען זי בילדעט אַ נעבען־בעשעפטיגונג, נאָר אויך דאַן ווען זי ווערט גע־פיהרט דורך אַ שטאָטישען בירגער און אַלס הויפּט־אָדער איינציגע בעשעפטיגונג, אָבער אַליין אָהן פרעמדע געהילפען. ס'איז אויך כדאי צו זאָגען, אַז די אויסאַרבייטער פון אַזעלכע אַרטיקלען מעגען פערקויפען אויך אויף טערגער זייערע אויסאַרבעי־טונגען אָהן פּאַטענט, אויף וויפיל דער פערקויף אויף טערגער אָדער אויסערהאַלב דעם ווערקשטעל קומט פאָר נישט סטאַלע נאָר פון צייט צו צייט.

—לד.

אַ פּאַסטאַר אינטערווענירט

ביי בייזן הויזווירט, אַנ'עוואַנגעליק, לטובת יודישע און פּוילישע לאָקאַטאָרן

אויף דער קילינסקיעגאָ גאַס האָט אַ דייטש אַ גרויס הויז.

אין דעם דאָזיגען הויז וואוינען לויטער יודי־שע און עטליכע פּוילישע לאָקאַטאָרען, כמעט אַלע זענען אַרבייטסלאָז און בלוט־אָרימע לייט.

דער הויז־ווירט איז אָבער אַ האַרטער נפש און ווייזט נישט אַרויס די מינדעסטע פערשטענד־ניש פאַר דער שרעקליכער לאַגע פון זיינע לאָקאַ־טאָרען: ער רייסט פון זיי צו דער מינוט דירה־געלד, שלעפּט זיי איבער דער קלענסטער קלייניג־קייט אין די געריכטען, פּייניגט זיי און פערביטערט זיי דאָס לעבען.

זיי האָבען שוין אָנגעוואָנדען פערשידענע מיט־לען, כל'ערליי אינטערווענצען, געפּרובט אויף איהם צו ווירקען מיט'ן גוטען און מיט'ן בייזען. קיין זאַך האָט אָבער נישט געהאָלפען, אַפילו אויף קיין האָר איז נישט געלונגען ווייכער צו מאַכען זיין פערהאַרטעוועט האַרץ.

פערקעהרט: ער איז מיט יעדען טאָג געוואָר'ן נאָך חוצפּה'דיגער און ברוטאַלער.

לעצטענס האָט ער אַרויסבעקומען אויף העכער צוואַנציג לאָקאַטאָרען עקסמיסיעס און געגען נאָך אַמאָל אַזויפיל — געריכטס־אורטיילען צו פערקויי־פען זיי דאָס לעצטע ביסעל בעבעכעס.

די פערצווייפעלטע לאָקאַטאָר'ן האָבען בע־שלאָסען צו שיקען אַ דעלעגאַציע צום דייטשען פּאַסטאָר און בעטען איהם, אַז ער זאָל אינטערווע־נירען לטובת זיי ביים דערמאָהנטען הויז־ווירט.

דער פּאַסטאָר האָט זיך זעהר שטאַרק איבער־גענומען מיט דער געשיכטע, וואָס האָט איהם איי־בערגעגעבען די דעלעגאַציע, וועלכע איז בעשטאַנען פון 2 יודישע און איין פּוילישער לאָקאַטאָר.

ער האָט תיכף צו זיך אַרויסגערופען דעם בייזען הויז־ווירט, אַריינגעבראָקט אין איהם אַ שפּאַרע פּאַרציע מוסר און געפאָדערט פון איהם, אַז ער זאָל אומבעדינגט צוריקציהען די אָנגעוואָגטע עקזעקו־ציעס, צולייגען דאָס פערלעגענע געלד אויף קליי־נע ראַטעס און בכלל מענשליכער זיך בעציהען צו די לאָקאַטאָרען.

די אינטערווענץ פון פּאַסטאָר האָט טאַקע גע־האָט די געהעריגע פּעולה און די לאָקאַטאָרען פון דערמאָהנטען הויז הויבען ע"ש איצט אָן אַביסעל פרייער אָפּצואָטעמען.

אַרגוס.

נײַער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבן

נײַער פאָלקסבלאַט

דאָנערשטאָג
כז
2
אייר תרצ"ב

יוני

זון-אויפגאַנג 3.26
זון-אונטערגאַנג 7.41

פאַבאַר פון יאַהרגאַנג 1911

היינט דעם 2-טען יוני ד. י. דאַרפען זיך שטעלען:

פאַר דער פאַבאַר-קאָמיסיע נומער 1 (נאַרו-טאָוויטשאַ 75) די פאַבאַראַווצעס פון יאַהרגאַנג 1911, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 5-טען פאָל. קאָמיסאַריאַט, וועמענס נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט די ליטערעס: G

מאָרגען, פרייטאַג:

I J Z Ż Ź

פאַר דער קאָמיסיע נומער 2 (אַגראַדאָווע 34) די פאַבאַראַווצעס פון יאַהרגאַנג 1911, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 7. פאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף די אותיות:

S Sz Sch Ś
T W

מאָרגען, פרייטאַג:

פאַר דער קאָמיסיע נומער 3 (קאָשטשושקי 21) די פאַבאַראַווצעס פון 1910, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 6-טען פאָליציי-קאָמיסאַריאַט, וועמענס נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט אַלע אותיות.

און פון 7-טען קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות:

A B C D E H Ch

מאָרגען, פרייטאַג, יאַהרגאַנג 1910 פון 7-טען פאָליציי-קאָמיסאַריאַט — אותיות:

F G I J K L Ł M N O T

צו די פאַבאַר-קאָמיסיעס דאַרפען די פאַבאַראַווצעס מיטנעמען די פעסער, אָדער פערזענליכע דאָקומענטען ארויסגעגעבען פון די פאָליציי-קאָמיסאַריאַטען, פראָלאָנגאַציע און רעגיסטראַציע-קאַרטען, וואָס זענען אויסגעשטעלט געוואָרען פון לאָדזער מאַגיסטראַט, און בעשייניגונגען וועגען פאַך און בילדונג.

די פליכט פון צושטעלען פערזענליכע דאָקומענטען איז אויך חל אויף די פאַבאַראַווצעס פון קאַטעגאָריע ב., וועלכע האָבען די דאָזיגע בעשייניגונגען צוגעשטעלט צו די פאַבאַר-קאָמיסיע אין די פריהעריגע יאָהרען.

פון האַנדעלס-געריכט

„שוויאַטלאָווסקי, קאַז און ברענער" קיין „נאַדזור" נישט בעקומען

די פירמע „שוויאַטלאָווסקי. קאַן און ברענער" (קאַראַלאַ 17) האָט אין אַפּריל אָפּגעגעבען אַ ביטע צום געריכט וועגען אַ „נאַדזור", דער בייגעלעגטער בילאַנס שליסט זיך מיט דער סומע פון 1.002 ,353 ,54 זל.

נעכטען האָט דאָס געריכט בעטראַכט די ביטע פון דער פירמע, און גלייכצייטיג די ביטע פון אַן'אויסלענדישע פירמע, צו פערעפענטליכען דער פירמע שוויאַטלאָווסקי קאַן און ברענער" אַנ'-אופאַדלאַשטש".

דאָס געריכט האָט ביידע ביטעס אָפּגע-וואָרפען.

* * *

דער פירמע „ברידער קושמינסקי" (פיעט-רקאָווער 173) איז אין יולי 1931 פערעפענטליכט געוואָרען אַנ'אופאַדלאַשטש. אין יאַנואַר 1932, האָט די פירמע געמאַכט אַ רעגולאַציע-פאָרשלאַג אויף 20 פראָצ. צוליב דעם, וואָס דער גרעסטער טייל קרעדיטאָרען, האָט צו דעם פאָרשלאַג נישט מסכים געווען, איז בעשלאָסען געוואָרען, צו שלי-סען אַ קרעדיטאָרען - פערבאַנד און אַלס סינדיק איז אויסגעוועהלט געוואָרען אדוואָקאַט יאַקובאָוויטש.

דאָס געריכט האָט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט.

אַנ'אומגליק, מ'האָט איהם צוגע'גנב'עט זיין ווייב!..

אַ לאָדזער פאָהרט קיין נאָווי סאָנטש, און מ'גנב'עט איהם צו זיין אשה

פאַר אַ פאַלשע שבועה בעקומט ער אַ יאָהר טורמע

(2) מיט אַ צייט צוריק, איז דער לאָדזער איינוואוינער זיגמונד סאַדאָווסקי פון לימאַנאָווס-קעגאָ 119, אין אַ געשעפטליכער אנגעלעגענהייט, ארויסגעפאָהרען קיין גריבאָוו, אַ שטעטעל הינטער נאָווי סאָנטש.

סאַדאָווסקי האָט זיך דאָן געווענדעט צו דער פאָליציי אין גריבאָוו מיט אַנ'אָנקלאַגע אויף אַ געוויסען מיכאַל זעגעלבאַך, אַז דער לעצטער האָט איהם צו'געגנב'עט... זיין ווייב.

בעת דער קאָנפראָנטאַציע צווישען סאַדאָווסקין מיט זיין ווייב, האָט די לעצטע געלייקענט שטיין און ביין, אַז זי איז קיינמאָל סאַדאָווסקיס ווייב נישט געווען. סאַדאָווסקי האָט אָבער ביים אויספאָרשונגס ריכטער אָפּגעגעבען אַ שבועה, אַז די אשה, וואָס וואו'ינט איצט מיט זעגעלבאַך'ן איז בפירוש זיין ווייב.

די פאָליציי האָט פעסטגעשטעלט צוויי זאַכען: ראשית, אַז די. אויף אויף וועלכע סאַדאָווס-קי שרייט, אַז זי איז זיין ווייב, הייסט אַלעקסאַנדראַ לוקס. והשנית, האָט סאַדאָווסקי מיט איהר נישט גענומען „שלוב". אַזוי אַרום האָט סאַדאָווסקי צו איהר נישט קיין מענער-רעכט...

סאַדאָווסקי איז די טעג געשטאַנען פאַר'ן געריכט אין נאָווי סאָנטש. דאָס געריכט האָט איהם טערמשפט פאַר אָפּגעבען אַ פאַלשע שבועה, אויף אַ יאָהר תפיסה.

אינזשיניער דערשיסט אַ קעלנער

שיסעריי אין רעסטאָראַן „פּיקאַדילי"

(2) אין רעסטאָראַן „פּיקאַדילי" (זאַוואַדזקי 1) איז נעכטען מיטאָג-שעה געקומען דער אינזשיניער-כעמיק אַנטאָן וואָלקאָווסקי, פון בייע טאַרגאָווע 9, און זיך אַוועקגעזעצט ביי אַ טישעל צוזאַמען מיט עטליכע זיינע בעקאַנטע.

ווען דער קעלנער עדמונד זאַלק, האָט איהם געפרעגט, וואָס ער בעשטעלט, האָט דער אינזשיניער איהם אַ פרעג-געטאָן, צי ער האָט נישט אַמאָל געאַר-בייט אין רעסטאָראַן „מולען רוזש". ווען דער קעל-נער האָט דאָס בעשטעטיגט, האָט ער בליץ-שנעל ארויסגעכאַפּט אַ רעוואָלווער און אויסגעשאָסען אין קעלנער. די קוילען האָבען איהם געטראָפען אין דער האַנד און אין בויך. אַ שווער פערוואונ-דעטער איז דער קעלנער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּי-טאַל. דער שיסער איז אַרעסטירט געוואָרען.

ווי מ'גיט איבער, איז וואָלקאָווסקי געווען אין אַ ניכטערען צושטאַנד. די סיבה פון זיין טאַט, איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

„ליבהאָבער" פון „ביטערע טראָפּען"

פאַר גנבענען שפּירט און שאָקאָלאַדע בעקומען 7 יאָהר שווערע תפיסה

(2) אין דער נאַכט פון 8. יאַנואַר פ. י. איז אין אַנטאָן מושינסקיס שפּירט-געשעפט אין זגערזש אויסגעפיהרט געוואָרען אַ גנבה. די גנבים האָבען צוגענומען שפּירט, ליקיער, צוקער, שאָקאָלאַד, וועק סעל-בלאַנקעס און פאָסט-מאַרקען אויף אַ סומע פון 20 טויזענד זל.

צומאָרגענס האָט אַ פאָליציי-פאַטרול היבטער זגערזש בעמערקט דריי פערדעכטיגע פערזאָנען, ועהענדיג די פאָליציי זענען צוויי אַנטלאָפען, איינעם, סטאַניסלאַוו מענצעל האָבען זיי געכאַפּט.

ביי דער אויספאָרשונג, האָט מענצעל דער-צעהלט, אַז ער צוזאַמען מיט זיינע חברים: סקאָבאַל. פּיאָטרקאָווסקי און קוויקער'ט האָבען אויסגע-פיהרט די גנבה אין מושינסקיס געשעפט.

נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס. מענ-צעל איז פער'משפט געוואָר'ען אויף 4 יאָהר שווע-רע תפיסה. פּיאָטרקאָווסקי אויף 3 יאָהר שווערע תפיסה. דער שענקער משה העלער, וואָס האָט אָפּ געקויפט דעם גע'גנב'עטען שפּירט אויף 4 חדשים. סקאַבאַל איז בעפרייט געוואָר'ען.

קאָנפיסקירט דייטשע מעדי-קאַמענטען

בעת אַ רעוויזיע ביי אַ לאָדזער סוחר

(2) די פאָליציי האָט נעכטען בעת אַ רע-וויזיע ביי אַ געוויסען פ. אויף רוג פאָלוד.-יאַוואָ און פּילסודסקאַ, געפונען אַ גרויסען טראַנספּאָרט געשמוגעלטע מעדיקאַמענטען פון דייטשלאַנד.

די גאַנצע סחורה אין ווערט פון עטליכע צעהנדליג טויזענד זלאָטעס איז קאָנפיסקירט גע-וואָרען.

מלוכה-און מיליטער - בעאַמטע

פאַר יוני בעקומען אויסגעצאָהלט די רעדוצירטע פענסיעס

(2) געכטען זענען אין די מלוכה'שע און אין די מיליטערישע אינסטיטוציעס אויסגעצאָהלט געוואָרען די בעאַמטע פאַר יוני די רעדוצירטע פענסיעס. אין די מיליטערישע אינסטיטוציעס מיט 8 פראָצ. אין די מלוכה'שע מיט 9 פראָצ. אין מאַנכע מלוכה-אינסטיטוציעס אפילו מיט 10 פראָצ. אין די קאָמונאַלע אינסטיטוציעס, וועט מען פאַר יוני אויסצאָהלען אַזוי ווי אין מאַי.

יודיש קאַמעראַל - טעאַטער, אַלעע 1-מער מאַי 2.
דירעקציע: ד. צעלמייסטער

אונזער דעוויז: דאָס שענסטע פון שענסטע!
דאָס בעסטע פון בעסטען און ביליגער ווי בילי

היינט, 9 אַוו. פאָפּולערע פאָרשטעלונג
צו גאַנץ ביליגע פרייזען פון 60 גר. ביז 60.

גאַסטשפּילען פון גרויסען אַמעריקאַנער סטאַר
דער שטאָלץ פון דער יודישער ביהנע

בעני אדלער

אין ז. ליבינ'ס לעבענס-בילד אין 4 אקטען
מיט געזאַנג און טענץ

דער איבריגער מענש

מיט ב. אדלער אַלס „איבריגער מענש"
מיט'ן אָנטייל פון וואונדערקינד לאַלאַ אַמזען
☛ שפּאָט-ביליג, ביליגער ווי אין קינאָ!

פרייטאַג - פּרעמיערע! דאָס סענסאַציאָנעלע לעבענס-בילד
מיט בעני אַדלער — „פרוי, מענש און טייוועל"
בילעטען בעקומט מען פון 6 נאָכמ. אין טעאַטער-קאַסע.

טאָג-נאָטיצען

צינזען פאַר נישט פּינקטליכען צאָהלען קהלה-עטאַט

די צייטווייליגע קהלה-פערוואַלטונג וועגען וועלכער מ'האָט שוין אפילו פערגעסען, אַז זי איז אַ צייטווייליגע, האָט אויף איהר לעצטער זיצונג אָנגענומען אַ בעשלוס צו בערעכנען איין פראָצ. צינזען אַ חודש פאַר נישט פּינקטליכען איינצאָהלען דעם עטאַט. מאָטיווירט איז דער בעשלוס געוואָ-'ען דערמיט, וואָס די קהלה-פינאַנסען געפינען זיך אין אַ שווערער לאַגע.

מיר וואָלטען גערן צו דעם דאָזיגען בעשלוס זיך בעציגען זאַכליך, אַזוי ווי צו דער גאַנצער ארבייט אין דער קהלה, ווען מיר וואָלטען כאָטש אין איהם געפינען איין פונק לאָגיק אויסגע-רעכענטקייט.

וואָס האָט די קהלה-פערוואַלטונג געוואָלט בעצוועקען מיט'ן איינפיהרען דעם צינזען-צושלאַג פאַר'ן נישט פּינקטליכען איינצאָהלען דעם קהלה-עטאַט?

קודם כל די פּרינציפּיעלע זייט פון דעם ענין. וויפיל מאָל האָבען זיך שוין דיזעלבע מענשען, וואָס זיצען אין דער קהלה-פערוואַלטונג, און זענען גלייכצייטיג מיטגלידער אין פערוואַלטונגען פון סוחרים- און האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציעס געווענ-דעט צו די מאַגיסטראַטען און רעגירונג מיט אויפ-קלערונגען, אַז דאָס נעהמען צינזען פאַר פערלע-גענע שטייערען רואינירט נאָך מעהר דעם שטייער-צאָהלער?

פון דער אנדערער זייט, וואָס וויל די קהלה-פערוואַלטונג דערמיט בעצוועקען? אפשר דאָס, וואָס די פערוואַלטונג טראַכט, אַז די שטייער-צאָה-לער וועלען זיך דערשרעקען פאַר די צינזען און שנעלער איינצאָהלען דעם עטאַט, האַלטען מיר, אַז דאָס איז נישט ריכטיג, ווייל אין גרונד גענומען צאָהלט מען דאָך נישט קיין שטייערען דערפאַר, ווייל מען וויל נישט. נאָר דערפאַר ווייל מ'האָט בכלל נישט און מ'האָט גראָד נישט אין דעם בע-שטימטען טערמין. האָט דאָך די פערוואַלטונג געגוג פּראַקטיק דערין, אַז די עטאַט-צאָהלער האָבען זיך נישט אָפּגעשראָקען אפילו פון די אונגעהויערע הויכע עקזעקוציע-קאָסטען, האָבען נישט געקענט איינצאָהלען פּינקטליך דעם עטאַט און האָבען שפּע-טער געוויינט און געצאָהלט צוזאַמען מיט די עקזע-קוציע-קאָסטען. איבריגענס האָט דאָך די קהלה שאַרפע עקזעקוציע-מיטלען, וועלכע צווינגען דעם צאָהלער דעם עטאַט איינצוצאָהלען. וואָס-זשע וועט מען בעצוועקען מיט'ן צורעכענען די צינזען? וועט דער צאָהלער נישט האָבען קיין געלד צו בעצאָה-לען אין דעם בעשטימטען טערמין, וועט ער נישט קוקען אויף די צינזען (ס'קענען נאָר זיין אַ מיני-מאַלע צאָהל בייזווילליגע), ס'קומט אַלזאָ אויס, אַז די קהלה-פערוואַלטונג האָט אַזוי-ארום זיך געוואָלט העכערען די גלאָבאַלע סומע פון עטאַט און געגען דעם מוז מען שוין פּראָטעסטירען און דערצו נישט דערלאָזען.

מיר פערשטעהען און מיר האָבען שוין נישט איינמאָל געגעבען אַנ'אויסדרוק דערפון, אַז די הכנסות פון דער קהלה ווערען איינגעשרומפּען אין דער צייט ווען די אָרימקייט און געברויכען ווע-רען גרעסער. אָבער דאָס קומט נישט פאַר צוליב דעם סאַבאָטאַזש פון די עטאַט-צאָהלער, נאָר צוליב זייער איינענער פאַראָרימונג, צוליב דער אונמעג-ליכקייט פּינקטליך נאָכצוקומען אַלע זייערע פער-פליכטונגען. דעריבער איז דער בעשלוס פון דער קהלה-פערוואַלטונג אין איצטיגען מאָמענט נישט אַקטועל און דאַרף רעווידירט ווערען.

וועט מען פון קהלה אונז פרעגען, ווי אַזוי פערבינד מען דאָך אַנ'עק מיט אַנ'עק—האָבען מיר דערויף אויך אַנ'צנטפער.

י. ד.

Dr. med. REICHER
פּאָלודניאָווע 28, טעל. 20193
ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אָן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אָוונט
זונטאָג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאָג.

לאדזער סוחר כאפט און „מאכט" וועקסלען

מיט אונטערשריפטען פון א שמש

גיט דעם „אוצר" נדן, און הייסט צאהלען דעם שותף

(כאראקטעריסטישער פראצעס אין לאדזער קרייז-געריכט)

(2) אין קרייז-געריכט איז נעכטען פארגעקומען א כאראקטעריסטישער פראצעס פון לאדזער סוחרים:

יוסף ליבערמאן, פון אגרודאווא 9, האט א צייט לאנג געהאט שותפות מיט נטע פאצאנאווסקי אנ-עקספעדיצי-געשעפט.

אין יולי פ. י. איז ליבערמאן ארויסגעטרעטען פון שותפות. דעם זעלבען טאג. האט ליבערמאן, ארויסגעהענדיג פון קאבינעט איבערגעלאזט אויפ'ן טיש דריי וועקסלען אויף 600 זל. מיט זיין זשירא. די וועקסלען זענען נישט געווען אויסגעשטעלט. אהן דאטע און אהן אויסשטעלער.

ווען ל. איז צוריקגעקומען, האט ער די וועקסלען מעהר נישט געפונען. אויף זיין ווענדונג צו פאצאנאווסקין, האט דער לעצטער ערקלערט, אז ער האט די וועקסלען צוגענומען, און וועט זיי איהם צוריק אפגעבען, אזוי ווי ער האט זיי גענומען.

פ. האט אבער די וועקסלען איבערגעגעבען זיין שוואגער לוזער וייבושיץ פון דארף קאוואל, היינטער לאדז. די וועקסלען מיט די אונטערשריפטען פון 81-יעהריגען שמש מרדכי גאלקע, האט אייבושיץ געגעבען נדן זיין שטיף-זוהן מנשה קרעל.

בעת דער חתן-בחור האט זיך געווענדעט צו ליבערמאנען, ער זאל בעצאהלען די וועקסלען, האט ער איהם געענטפער'ט, אז די וועקסלען וועט ער נישט אויסקויפען, און זיי געלאזט פראטעסטיר'ען.

אין משך פון דער צייט, איז דערוויל דער אויסשטעלער, דער אלטער 81-יעהריגער שמש, מרדכי גאלקע געשטארבען, נאכ'ן טויט האט זיך ארויסגעשטעלט, אז ער איז נעבעך געווען א גרויסער אביון, וועמענס גאנצע פערמעגען בעטרעפט נישט אפילו א דריטעל פון די אויסגעשטעלטע וועקסלען.

ליבערמאן האט בײדע: פאצאנאווסקין און אייבושיצען אנגעקלאגט אין געריכט.

נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען דער פראצעס. ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען, איז שוין איינמאל פארגעקומען וועגען דעם ענין א דין-תורה און פאצאנאווסקי האט דעם פסק בית-דין נישט אויסגעפיהרט.

דאס געריכט האט פאצאנאווסקין פער'משפט אויף 4 חדשים תפיסה. אייבושיץ איז פרייגעשפראכען געווארען.

נדן איז טאקע א גוטע זאך,

אבער פון א ווייב האלט ער נישט!..

מערקווירדיגער שידוך-פראצעס מיט א חתן א האניג-פויגל אין קרייז-געריכט

(א) דער חתן-בחור פייוועל מאיר דעמבינסקי פון זד.-וואליע, האט זיך אין אויגוסט 1929 בעקענט מיט א מיידעל דאבע לובעלסקא. מ'האט גענומען רעדען וועגען א תכלית און דאס פאר-פאלק האט בעשלאסען צו ווערען חתן-כלה און אין א פאר טעג ארום איז טאקע פארגעקומען די תנאים.

דער מחותן, לייבוש לובעלסקי, האט אלס נדן איינגעלעגט א טשעק-ביכעל פון דער פ.ק.א. אויף א סומע פון 8,221 זל. דאס ביכעל איז ביז דער חתונה געבליבען ביים מחותן. א חוץ דעם האט דער מחותן, אלס קאנטא אויפ'ן נדן, איינגעלעגט ביי ר' נתן ווישליצקי 385 דאלאר אין מזומן, אויף וואס ווישליצקי האט ארויסגעגעבען א קבלה-בריף אין צוויי עקזעמפלאר'ען איינעם אויפ'ן נאמען פון חתן און א צווייטען אויפ'ן נאמען פון דער כלה, און אפגערעדט איז געווא'ען, אז ס'געלד וועט ער ארויס געבען נאר דעם חתן, וואס וועט צושטעלען ביידע בריף.

אין א צייט ארום האט דער חתן-בחור רעקלאמירט אין דער פ.ק.א. אז דאס טשעק-ביכעל איז פערלוירען געגאנגען, אויף וואס ער האט מיט עטליכע טעג שפעטער ארויסבעקומען א דובליקאט, און האט ארויסגענומען דאס געלד, דעמבינסקי האט אויך חשק געהאט ארויסצובעקומען פון ווישליצקין די 385 דאלאר, דאס האט זיך איהם אבער נישט איינגעגעבען.

אין יולי 1931 אז דעמבינסקי האט שוין געהאט דעם נדן אין דער קעשענע, האט ער חרטה געהאט אויפ'ן שידוך, די כלה איז דאן אוועק אין דער פ.ק.א. צוריק ארויסצונעהמען דאס געלד, האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דאס געלד האט שוין דער חתן לאנג ארויסגענומען.

ביי דער דין-תורה ביי הרב פינער האט דער יונגערמאנטשיק ארויסגעזאגט זיין גרייטקייט, דער כלה צוריקצוגעבען זיין בריף אויף 385 דאלאר, און דערמיט צוריקציהען די אנקלאגע פון געריכט.

נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס, נאכ'ן אויסהערען די עדות האט דאס געריכט ארויסגעזאגט דעם פסק-דין, לויט וועלכען דער חתן-בחור פייוועל מאיר דעמבינסקי איז פערמשפט געווארען אויף א חודש תפיסה.

ווי אזוי קאן מען שיקען געלד פון דייטשלאנד

צו די קרובים אין פוילען?

(2) ווי די פ. ק. א. טיילט מיט, קאנען פוילישע בירגער, וואס האבען קרובים אין דייטשלאנד, בעקומען פון דארט געלד אויף א זעהר לייכטען אופן. דער קרוב אין דייטשלאנד וואס וויל שיקען געלד קיין פוילען, קען זיך מעלדען אין פאסט-אמט אין בערלין און אויף דער טשעק-קאנטא פון פ. ק. א. נומער 11000 איבערשיקען געלד קיין פוילען. געשיקט קען אבער ווערען נישט מעהר ווי 200 דייטשע מארק.

גענויע אינפארמאציעס גיט דערוועגען די צענטראלע פון פ. ק. א. אין ווארשא, און אין אלע פוילישע קאנסולאטען אין דייטשלאנד.

פרוי ווארפט זיך אראפ פון 2-טען שטאק

ווייל דער מאן וויל זי דער'הרג'ענען

(2) וולאדיסלאוו כארנשאק איז נעכטען אהיימגעקומען טויט-שיכור, און גענומען קאטעווען דאס ווייב. אויס מורא, ער זאל זי נישט דערהרג'ענען, איז די פרוי סטאניסלאווא צו צום פענסטער און אראפגעווארפען זיך פון צווייטען שטאק צום גליק איז זי ארויפגעפאלען אויף א דעכעל. נישט קוקענדיג דערויף, האט זי בעקומען שווערע וואונדען, און איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

צי קענען אפטייקן נעמען

העכערע פרייזען

בעת די נאכט-דיזשורען?

(2) ס'טרעפט אפט, אז די קונים בעקלאגען זיך אויף דעם, וואס די אפטייקן, וועלכע האבען נאכט-דיזשורען, נעמען העכערע פרייזען ווי ביי טאג.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז לויט א פערארדנונג פון מלוכה-פרעזידענט פון 1929, זענען די אפטייקן, בעת די נאכט-דיזשורען פערפליכטעט צו פערקויפען מיט די זעלבע פרייזען, וואס ביי טאג. די אפטייקן האבען אבער רעכט, צו יעדען קויף צוצורעכנען 1 זל. אזוי ארום קומט אויס, אז א „קאגוטשיק" וואס קאסט 10 גר. זאל קאסטען 1,10 זל. פונקט אזוי ווי פאר א געגענשטאנד, וואס קאסט 20 זל. זאל קאסטען 21 זל.

היינט און פאלג. טעג!

דער אונפערגלייכליכער טשעכישער פילם-קאמיקער VLASTA BURIAN

דער בעריהמטער „ס. און ה. פעלד-מארשאלעק" ווילט און דערפרעהט ביז טרעהרען אין דעם נייעסטען קלאנג-שלאגער רעזשי Karol Lamac

„ער און זיין שוועסטער"

אין די הויפט-ראל: די וואונדערשעהנע און ליבע ANNA ONDRA

אויסער'ן פראגראם: קלאנג - צוגאבען און לאנד-אקטואליטעטען.

פאפולערע פרייזען. — דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט און געקיהלט הנחה-בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען! אנהויב 5 נ"מ, שבת און זונטאג 1 בייטאג.

לאדז—בערלין—פראג—וויען

דירעקטע טעלעפאן-פערבינדונג

(א) ווי מ'טיילט מיט פון טעלעגראפען-אמט, האט זייט נעכטען לאדז בעקומען א דירעקטע פערבינדונג מיט בערלין, פראג און וויען. אזוי ארום וועט מען פון איצט אן גאנץ לייכט בעקומען א דירעקטע טעלעפאן-פערבינדונג מיט די דערמאנטע שטעט.

ארבייטער צוקוועטשט אין א ווינדע

און אויפ'ן ארט דער'הרג'עט געווארען

(א) אין דער טאבאק-פאבריק, אויף קאפערניקא 62 איז נעכטען געשעהען א שרעקליכער פארפאל. דער 33 יעהריגער ארבייטער אלעקסאנדער ארגאל, איז פאהרענדיג מיט דער ווינדע צוגעקוועטשט געווארען אזוי, אז ער איז אויפ'ן ארט דער'הרג'עט געווארען.

א זיסער „פשיאטשעל"...

בארגט זיך ביי א פרוי געלד, און שפעטער שיקט ער איהר דעם קאמארניק

(2) באלעסלאוו סטאשאק, צוקערניע-בעזיצער (וואלטשאנסקא 98) האט זיך מיט 2 יאהר צוריק געבארגט ביי זיין „פשיאטשולקא" — זביגניעווא וואווזשינטשאק (פשעיאזד 48) טויזענד זל.

ווען וואווזשינטשאק האט געבעטען ביי סטאשעק'ן 200 זל. האט ער געענטפערט: איך קען דיר דיסקאנטירען א וועקסעלע, זי האט איהם געגעבען א בלאנקא וועקסעל, אבער קיין געלד האט ער איהר נישט געגעבען. מיט עטליכע וואכען שפעטער, איז צו איהר געקומען דער קאמארניק און געמאכט א זאיענטשע אויף דעם וועקסעל.

פאר די דאזיגע מאכינאציעס, איז סטאשעק נעכטען פערמשפט געווארען אויף 4 חדשים תפיסה.

ר. איזראעל

דאס בופעט-מיידעל

א סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

(33

בעריש האט לאנג מאניפולירט ביים קעסעל, כדי ער זאל וואס לענגער בלייבען ביי דעם מאדנעם ארעסטאנט, וועלכער איז געווען ווילד בעוואקסען און שוין באלד נישט געהאט קיין אויסזעהען פון קיין מענש. דער וועכטער האט אבער נישט דערלאזט מעהר קיין ווארט צו רעדען, דערלאנגט פראנקענשטיינען דאס שיסעלע עסען און צוריק גענומען פערשליסען די שווערע טיר.

— ווי הייסט דו? האט בעריש זיך געפרובט א פרעג צו טון דעם ארעסטאנט, אבער נאך איידער יענער האט געפרובט צו ענטפערען, איז די טיר פערהאקט געווארען און קיין איינציגער טאן האט זיך שוין פון דארט נישט געהערט.

בעריש איז געווען איבערראשט, עפעס איז דאס אלץ פאר איהם געווען נישט פערשטענדליך, עפעס האט דאס ביי איהם אויסגעזעהען ווי א מעשה, וועלכע זיינע אמאליגע חברים האבען איהם געפלעגט דערצעהלען פון פערשידענע טורמעס, עפעס ווי א קורצער חלום האט זיך איהם אויסגעדוכט...

א שווייגענדיגער איז בעריש צוריקגעקומען אין זיין קאמער אריין און באלד זיך געווענדעט צו „איטשע ראק".

— זאג מיר איטשע, ווער זיצט דארט איינער, אליין אויפ'ן פירטען שטאק?

— אויפ'ן פירטען שטאק איז דער שווערער קארצער, ווער ס'געפינט זיך דארט איצט ווייס איך איצט נישט. געוועהנליך ווייסען מיר דאס אין די קאמערען.

— דארט זיצט א יוד, האט בעריש געזאגט מיט א גרויסען שטאלץ, ווילענדיג בעווייזען, אז הגם ער איז א פרישער, ווייס ער שוין מעהר, ווי די אלטע אין טורמע.

— דאס איז נישט מעגליך, איך קען אלע יודען, וואס געפינען זיך דא אין טורמע, איך ווייס ווער ס'געהט ארויס און ווער ס'קומט אריין. ערשט יום-טוב ביים דאווענען האב איך אלע געזעהען, פון די יודען געפינט זיך זיכער קיינער נישט אין קארצער.

— און דאך זאג איך דיר, אז דארט געפינט זיך א יוד, ער האט גערעדט מיט מיר יודיש.

— דאס איז גארנישט קיין בעווייז, בעריש, דו ביזט נאך גאר א גרינער, ווייסט דען נישט, אז אלע שקצים, גנבים קענען יודיש אזוי ווי מיר, אז זיי רעדען גערן יודיש. ס'זיצט דארט זיכער עפעס איינער, וואס האט דיר געוואלט עפעס זאגען, אז דער קלוטשניק זאל נישט פערשטעהן, האט ער גערעדט מיט דיר יודיש. דאס הייסט נאך נישט, אז ער איז א יוד.

— דאס אלץ ווייס איך אויסגעצייכענט, אבער איך וועל שווערען, אז דאס איז א יוד, לויט'ן אויסזעהען און לויט'ן רעדען.

— דו ביזט דאך פון שטענדיג אן אב'עקשן, האט איטשע געזאגט, און איבערגעריסען דאס געשפרעך מיט בערישען.

קאפיטעל 12

אלא פאהרט אוועק

ס'איז ביין א זייגער אין אווענד. אויפ'ן קאלישער וואקזאל אין לאדז איז טומעלדיג. די טראמוואיען, דראזשקעס און אויטאס ברענגען כסדר נייע פאסאזשירען, וועלכע לויפען און איילען זיך צו די קאסעס, כדי זיך שנעל צו בעזארגען מיט בילעטען און ערשט דערנאך זעהען זיי זיך ארום, אז זיי האבען נאך גענוג צייט, די שפאצירען דערמאלט לאנגזאם אין די דושנע זאלען, אדער זעצען זיך אוועק אין די בופעט-צימערן. די פאסאזשירען האבען פרעהליכע מינעס, ווייל זיי האלטען ביים אוועקפאהרען. יעדער פון זיי איז פול מיט האפענונג, צוליב דער קורצער אדער לאנגער רייזע, וואס ער מאכט.

יעדע רייזע ברענגט אריין א שטיקעל ענדערונג אין דעם מענשענס לעבענס-שטייגער אין דער אנהויב פון דער נסיעה איז שטענדיג פערבונדען מיט א בעסערען הומאר און הייטערקייט.

פון די באגאזש-צימערן האבען די טרעגערס שוין אנגעהויבען ארויסצוטראגען דעם באגאזש אויפ'ן פעראן, אפווארטענדיג דעם אינטערנאציאנאלען צוג ווארשא—לאדז—בערלין—פאריז. אויך די פאסאזשירען, וואס האבען געווארט אויף דעם דאזיגען צוג, האבען יעדע מינוט געקוקט אויפ'ן זייגער, גענומען די רענצלעך און פאקעטען אין די הענד און זיך אויך געגרייט ארויסצוגעהען אויפ'ן פעראן.

צווישען דער גרויסער צאהל פאסאזשירען אין בופעט-צימער פון דער צווייטער קלאס האט זיך אויך געפינען לייב פייערשטיין און פרוי אלא.

אלא איז געווען אנגעטון אין א רייזע-פאלטא מיט א קליין היטעל אויפ'ן קאפ, די דאזיגע מלבושים האט איהר צוגעגעבען נאך מעהר חן און גראציע. לויט די וואליזעס און פאקעטען האט מען געקענט בעמערקען, אז אלא קלויבט זיך אין א ווייטער רייזע. איהר מוטער האט כסדר געזאלטען א טיכעלע ביי די אויגען און זיך געווישט די אויגען.

— זיי פארזיכטיג מיין קינד אין דער פרעמד, געגוג האסט דו שוין געהאט לעדן-געלד דא, האט די פרוי אריינגערעדט דער טאכטער אין די אויערען אריין, אלא האט גארנישט געענטפערט, איהרע געדאנקען זענען געווען פערנומען מיט גאר עפעס אנדערש. וועגען וואס האט זי אלץ גישט געטראכט? סיי וועגען דער פערגאנגענהייט און סיי וועגען דער צוקונפט, געצוואונגענערהייט. בעגעגענט זי זיך איצט מיט אלעם, וואס זי האט זיך דא ערווארבען און זי ווייסט נישט, ווי איהר לעבען וועט זיך ווייטער געשטאלטען.

— איבעריגענס, האט זי זיך געטראכט, אין דאך די וועלט אזוי גרויס און שעהן. איבעריגענס, בין איך דאך א דערוואקסענער מענש, וועלכער וועט זיך קענען אנ'עצה געבען אין א פרעמדע שטאט מיט פרעמדע מענשען.

— פאריז? האט זי ווייטער געטראכט, איך האב דאך געטרוימט, פאריז. די וועלט-שטאט וועגען וועלכער אלע רעדען, איך וועל זיך דארט געפונען, איבערייסען מיט דער פערגאנגענהייט, מיט אלץ און מיט אלעמען.

לייב פייערשטיין אליין איז געווען ערנסט. ער האט דעם גאנצען ענין און די אפרייזע פון זיין טאכטער בעטראכט לאגיש און אויסגערעכענט.

(פארזעצונג קומט).

מוטער דערשטיקט און בעגראבט איהר אייגען קינד

פערברעכערישע מוטער ארעסטירט

(2) מיט עטליכע טעג צוריק, האט מען אין א יואלד הינטער לאדז געפונען א טויט קינד בע-גראבען אין א גרוב. אויפ'ן קערפער'ל האט מען געפונען סימנים פון דערשטיקונג.

נאך א חקירה ודרישה, איז די מוטער, די 22-יעהריגע אנא בארטשאק פון לאדז ארעסטירט געווארען.

דער'הרג'עט דעם פערפיהרער פון זיין שוועסטער

שרעקליכער נקמה-אקט פון א יונגען פויער

(2) אין דארף וואליא ניעדזשוויעדזשא, הינ-טער לענטשיץ, בעת דער 35-יעהריגער לאנדסמאן וולאדיסלאוו לוטשאק איז געזעסען אין שטוב ביים פארנאכט, איז פלוצלינג דורכ'ן אפענעם פענ-סטער געפאלען א שאס און לוטשאק איז געפאלען א טויטער אויפ'ן ארט.

דער חשד איז געפאלען אויף דעם 25-יעה-ריגען אנטאן וואלטשאק, וועלכער האט צו לו-טשאק'ן געהאט טענות צוליב דעם, וואס ער האט פערפיהרט זיין שוועסטער.

וואלטשאק האט זיך מודה געווען אינ'ם פערברעכען און ערקלערט, אז דאס האט ער לוטשאק'ן דערמארדעט פאר זיין שוועסטערס שאנד.

דער מערדער איז ארעסטירט געווארען.

א הארצרייסענדער פראטעסט

פון לאדזער מצבה-קריצער און מויערער

אזוי ווי די לאדזער יודישע גמינע האט שוין מיטגעטיילט דורך דער פרעסע, אז זי בעהמט איי-בער צו מויערען פון קברים מיט דעם אויסרייד, אז ס'איז א כאאס, ד.ה. מען מאכט די קברים לענ-גער און קירצער — דעריבער שטעלען מיר פעסט, אז דאס איז שקר וכזב — אלע ווייסען דאך, אז די מויערען ווערען געמאסט גענוי לויט'ן פארשריפט אין בעסטען ארדנונג, דורך קוואליפיצירטע מוי-ערער, די מעשה איז אבער אז די קהלה וויל זיך ווידער שאפען א נייע פרנסה, מ'וויל מאכען א מאנ-באפאל און רייסען די הויט פון יעדען אבל ר"ל... ביי די לייה'ס נעהמט זי געלד וויפיל ס'לאזט זיך באר! ביים מאכען די קברים וויל זי טוען דאסזעלבע! ביים שטעלען א מצבה געהט א פרישע סדרה געלד... יעדער קוויט געהט אריי'ך די שבעה מדורי גהינום. מיט איין ווארט — די קהלה רייסט די הויט! און נישט יעדער קען אבער שטילען זייערע אפעטיטען... דעריבער ווערען טאקע א סך מצבות אינגאנצען נישט געשטעלט. זאגאר צום יאהרצייט! איצט קומט די קהלה און וויל איינפיהרען א נייעם מין עטאטיזם. די בעפעלקערונג דארף טאקע אפ-געבען זיך א דין וחשבון מיט וואס דאס שמעקט! זי דארף פערשטעהן אז דאס איז א נייער אנגריף אויף זייערע קעשענעס! מיר פרעגען דעריבער — פאר וועמען ברויכט איהר צו רייסען די הויט פון דער יודישער בעפעלקערונג? איהר ווילט בעזעצען אומנוצליכע אייגענע מענשען מיט פאסטענס? צי וואס האט איהר צוגענומען א נייעם אינטענדענט אויפ'ן יודישען בית-עולם?! ווייל איהר האט בע-דארפט אנ'אייגענעם מענש בעזארגען מיט א פעט ביינדעלע?! צי איז ה' קאלינסקי נישט פעהיג און מונטער אויף זיין אמט ביז היינט?! אדרבא מיט איי-ערע צביעות! איהר ווילט איינקרויבען דאס ברויט ביי א פאר צעהנדליג יודישע פאמיליעס! מיר ערקלערען קאטעגאריש אז מיר וועלען זיך נישט לאזען בערויבען אונזער ברויט!!! מיר געבען איי-בער דעם ענין פאר'ן משפט פון דער עפענטליכ-קייט...

לאדזער יודישע מצבה-קריצער און מויערער

3497 (עס פאלגען אונטערשריפטען)

נייער פאהר-פלאן אויף די באהנען

וואס האט אנגעהויבען פערפליכטען דעם 22 מאי, 12 ביינאכט

צוגען וואס געהען אפ פון דער לאדזער פאבריקס-באהן קיין קאלושקי

- 5.25 מיט א פערבינדונג קיין ווארשא און טאמא-שעוו.
- 7.25 מיט א פערבינדונג קיין ווארשא און טאמא-שעוו און פראג.
- 8.35 (זונטאג און חגאות פון 25-טען מאי ביז'ן 11. סעפטעמבער).
- 9.35 (זונטאג און חגאות פון 25-טען מאי ביז'ן 11. סעפטעמבער).
- 10.45 מיט פערבינדונג אויף ווארשא.
- 13.05 פערבינדונג אויף ווארשא און טאמאשעוו.
- 14.00 פערבינדונג אויף ווארשא און טאמאשעוו.
- 14.50 קיין סקאזשיסק איבער גאלקובעק, סלאטווין.
- 15.40 פערבינדונג אויף ווארשא און טאמאשעוו.
- 16.20 פערבינדונג אויף ווארשא און טאמאשעוו.
- 16.55 פערבינדונג אויף ווארשא און קאטאוויץ.
- 18.00 פערבינדונג אויף ווארשא און קראקא.
- 19.20 דירעקטער צוג קיין ווארשא.
- 19.45 פערבינדונג אויף ראזוואדאוו און לעמבערג.
- 20.30 נאר אין ארבייטס-טעג.
- 21.15 פערבינדונג אויף ווארשא.
- 22.30 דירעקטע וואגאנעס קיין קריניץ.
- 0.48 פערבינדונג פון טאמאשעוו און ווארשא.

צוגען וואס קומען אן אויף דער פאבריקס-באהן פון קאלושקי

- 5.08 פערבינדונג פון קאטאוויץ.
- 6.10 נאר אין ארבייטס-טעג.
- 7.00 פערבינדונג פון קראקא (דירעקטע וואגאנעס פון קריניץ).
- 7.30 נאר אין ארבייטס-טעג.
- 7.50 נאר אין ארבייטס-טעג.
- 8.12 לויט דער נויטיגקייט, פערבינדונג פון קראקא
- 9.46 פערבינדונג פון ווארשא, טאמאשעוו, טשענ-סטאכאוו.
- 12.45 פערבינדונג פון ווארשא, טאמאשעוו, טשענ-סטאכאוו, קאטאוויץ.
- 15.29 פון קאלושקי.
- 16.00 פון ווארשא דירעקט.
- 17.15 פערבינדונג פון ווארשא.
- 20.10 פערבינדונג פון ווארשא, טאמאשעוו, קראקא
- 21.25 אין ארבייטס-טעג.
- 22.00 אין ארבייטס-טעג.
- 22.35 דירעקט פון סקאזשיסק איבער סלאטווין, גאלגובעק.
- 23.18 פערבינדונג מיט טאמאשעוו, קאטאוויץ, קראקא
- 8.05 געהען אפ קיין אנדזשעיעוו.
- 8.59 קומען פון אנדזשעיעוו.

צוגען וואס געהען אפ פון קאלישער באהן-הויף

קיין ווארשא 4.32, 7.28, 12.38, 17.54.
קיין גלאוונא 10.15.
קיין לאוויטש 15.35, 20.05.
קיין קראטאשין 2.10 פערבינדונג מיט פויזען.
קיין לאסק (נאר זונטאג און חגאות) 8.30, 13.40.
קיין אסטראווו 9.35 (פערבינדונג מיט בערלין) 15.30, 19.35.
קיין פויזען 12.07, 15.20, 22.00 (פערבינדונג מיט בערלין) 1.25 (איבער קוטנא) 9.00, 13.00, 21.00.
קיין טשענסטאכאוו (דורך זד. וואליע, הערבי) 18.00
קיין קאלושקי 0.53 (פערבינדונג מיט טשארנא-בזשעק, ראזוואדאוו). 8.05 (פערבינדונג קיין טאמאשעוו), 20.06 (דירעקטע וואגאנעס קיין לעמבערג און סקאזשיסק).
קיין דאנציג און גדיניע 1.25, 9.00, 13.00, 15.20, 21.20 (דירעקטער קיין גדיניע).
קיין משעכאטשינעק 13.00 (דירעקט).
קיין פלאצק 21.20.
קיין קוטנא 1.25, 9.00, 13.00, 15.20, 21.20.

צוגען וואס קומען אן אויפ'ן קאלישער באהן-הויף

פון קוטנא 5.00, 7.55, 12.35, 19.58, 22.58
פון גדיניע און דאנציג 5.00, 7.55 (דירעקט), 19.58
פון בידגאשטש 5.00, 7.55, 12.35, 19.58, 22.50
פון ווארשא 9.25, 11.53, 21.40, 1.57
פון לאוויטש 7.25, 19.05.
פון גלאוונא 7.25, 11.53, 14.[illegible], 19.05, 21.48, 1.57.
פון פויזען 4.20, 7.18, 12.24, 19.40, 0.45.
פון בערלין 7.18, 19.40,
פון קראקא און קאטאוויץ 4.13, 18.40.
פון לעמבערג דורך סקאזשיסק דירעקט 8.52.
פון טשענסטאכאוו דורך זדונסקא וואליע 19.12.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"

דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאן.

די היים פון דער יודישער אפערעטע.

גאסטשפילן פון ציגלער'ס אפערעטען-סטאר-טרופע מיט ערנא ציגלער.

כמעט בחנם — איינהייטס-פרייזען — כמעט בחנם

גאנצער פארטער 1 זל. באלקאן גאלעריע 50 גר.

היינט, דאנערשטאג, 9 אוונט צום לעצטען מאל

די זעהר פרעהליכע אפערעטע

„דאס מיידעל פון דער וואלגא"

מיט 24 נומערן געזאנג און טענץ

מיט ערנא ציגלער אין דער הויפט-ראל.

סענסאציע! ● סענסאציע!

שבת גרויסע פרעמיערע

ס'ווערט אויפגעפיהרט צום ערשטען מאל

די פריילעכע קבצנים

לעבענס-קאמעדיע אין 3 אקטען מיט 12 געזאנג-נומערן

פון קאלמאנאוויטש, מוזיק פון זעליס.

דער עולם פאהרט אויף די דאטשעס

און אין דער היים מאכט מען דערווייל שווארץ-שבת

(2) ס'האט זיך אנגעהויבען דער דאטשע-סעזאן. מ'פאהרט ארויס אויף די דערפער, און אין דער היים מאכען דערווייל גנבים שווארץ-שבת.

אט האט דער מעבעל סוחר יעקב מערקעל-טויב (זאוואדזקא 5) צוריק קומענדיג פון ווישניא-ווא גורא, געטראפען דעם שלאס פון דער טיר אראפגעריסען, און פון דער וואוינונג האט מען צוגענומען וועש, מלבושים און אנדערע ווערט-זאכען אויף א סומע פון 15 טויזענד זל.

די ליעטניקעס וואלטען געדארפט אביסל מעהר פארזיכטיג זיין, און נישט איבערלאזען זייער פערמעגען אויף הפקר!

גארטען-פערוויילונג אין העלענאוו לטובת די באראכאוו-שולען

די גרויסע גארטען-פערוויילונג לטובת די באראכאוו-שולען קומט פאר שבת, ד. 4. יוני.

דאס וועט זיין די ערשטע גארטען-פערווי-לונג אין דעם סעזאן און דאס וועלען זיכער אויס-נוצען די ברייטע פאלקס-מאסען, כדי צו פערברענ-גען דעם טאג אין דעם ספעציעל שעהן אויפגע-פרישטען העלענאוו-פארק.

די גארטען-פערוויילונג וועט זיין רייך מיט א סך פערשידענארטיגע פרעהליכע אטראקציעס. א בעזונדערען אכט ווערט געלעגט אויפ'ן פראגראם פון דער קינדער-פערוויילונג, בעת וועלכען יעדעס קינד וועט בעקומען א מתנה.

אויף דער גארטען-עסטראדע וועט דער גרוי-סער סימפאנישער ארקעסטער אונטער דער די-רעקציע פון סצוו. פעטרושקע, געבען א קאנצערט פון פאפולערער מוזיק און א גירלס-אנסאמבל וועט אויספיהרען א גאנצע רייהע מאדערנע אנסאמבל און סאלא-טענץ.

ס'איז בעזונדערס ווערט אויפמערקזאם צו מאכען אויף דער רייכער פאנטען-לאטעריע, וועלכע וועט ענטהאלטען זעהר א סך ווערטפולע זאכען.

רינג-קאמפען

אין דער ערשטער פאר האט דער ליבלינג פון דעם לאדזער עולם, דער יונגער יודישער רינג-קעמפער קרויזער, אוועקגעלייגט בירקענמייער'ן אין 20 מינוט.

דערנאך האבען געקעמפט פריי-אמעריקאניש: ד'אליוועירא מיט טארנא'ן. דער דאזיגער קאמף איז געווען די סענסאציע פון דעם צירק. צו קיין רעזולטאט האט מען זיך אבער נישט דערוואוסט.

דער קאמף צווישען די ריזען וועסטערגארד און קאוואן איז אויך געבליבען אומענטשידען.

אין דער לעצטער פאר האט איין בולגאר קאלפוו, מנצח געווען דעם צווייטען בולגאר מאר-טינאוו'ן אין 23 מינוט.

היינט קעמפען דעציזירענד: 1) קאוואן — גארקאוויענקא; 2) קאלפוו — קרויזער; 3) טארנא — וועסטערגארד.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, דעם 2 יוני 1932

11,45 טעגליכע פרעסע-איבערזיכט, 11,58 צייט-סיגנאל, 12,10 גראמאפאן-פליטען, 12,35 שול-קאנצערט פון דער ווארש. „פילהארמאניע", 3,50 אודיציע פאר קינדער, 4,20 לעקציע פראנ-צויזיש, 4,40 גראמאפאן-פליטען, 5.10 רעפעראט, 5,35 סאליסטען-קאנצערט, 6,50 פערשידענעס, 7,15 לאדזער פאסט-קעסטעל, 7,30 פילם-קאלענ-דאר, טעאטער-רעפערטואר, קאמוניקאטען פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער, 7,50 ראדיא-פרעסע, 8 פעליעטאן, 8,15 לייכטע מוזיק, 9,35 „פאוסט" טראנסמיסיע פון ווילנע, 10,20 פרעסע-בעריכטען, מעטעאראלאגישע און ספארט-קאמוניקאטען, 10,35 טאנץ מוזיק.

מאשין-ליכט

ווערן אנגענומען אויסצוגייען ביי

ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) קאפראוסקי (נאוואמיעסקא 15), טראוו-קאווסקי (בושצינער 56), ראזענבלום (שרוד-מיעסקא 21), בארטשעווסקי (פיעטרק. 95), קלופטא (קאנטנא 54), טשינסקי (ראקא שינסקא 53).

געשמוגעלטע גומענע שירצען פון דייטשלאנד

געפונען געווארען ביי א לאדזער סוחר

(2) איז געשעפט פון אברהם בינדער, אויף פילסודסקא 34, האט די פאליציי געכטען געפונען א גרויסע צאהל גומענע שירצען. וואס זענען גע-שמוגעלט געווארען פון דייטשלאנד. די שירצען זענען קאנפיסקירט געווארען. בינדער איז צוגע-צויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטוואָרט-ליכקייט.

גרשון סיראטא דאווענט דעם היינטיגן שבת אין פילהארמאניע

א דאנק ה' זעלמאנאוויטש, איז געלונגען איינצולאדען דעם וועלט-בעריהמטען אויבערקאנטאר גרשון סיראטא, וועלכער וועט דאווענען און בענשען ראש חודש שבת מברכים אין „פילהארמאניע" צוזאמען מיט א גוט איינשטודירטען כאר אונטער דער לייטונג פון הערץ רובין.

ס'איז גאר קיין וואונדער נישט, וואס דער איינציגער אויפטריט האט ארויסגערופען גרויס פעראינטערעסירונג ביי אלע מנגנים.

סיראטא וועט אויפטרעטען מיט גאנץ נייע קאמפאזיציעס. אלע ליבהאבער פון יודישע נגונים וועלען זיכער נישט פערפעהלען צו קומען הערען דאס איין און איינציגע מאל פאר זיין אפרייזע קיין אויסלאנד, דעם קעניג פון די חזנים — גרשון סיראטא.

דער וועלט-בעריהמטער אבערקאנטאר ה' גרשון סיראטא קומט היינט, דאנערשטאג צו פאה-רען 4 א זייגער נאכמיטאג ווי עס וועט איהם אפווארטען פערשידענע דעלעגאציעס פון די מוזי-קאלישע שיכטען און גלייך היינט אווענד קומט פאר די גענעראל-פראבע פון בעריהמטען אבערקאנטאר גרשון סיראטא מיט דעם כאר.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואהל

שפאצירוואגענס

אייזען - ניקעל-

בעטען

מאטראצען

ספרעגזינאווע „Patent"

ווישימאטשקעס אמעריקאנער

צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער

„DOBROPOL", Łódź

Piotrkowska 73 (אין הויף)

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה.

און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט

און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.

קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-

לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.

קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער

הייל-קאבינעט ראסמעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונער. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.

נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

- באזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. -

וויזיט 3 זל.

ענטשולדיגונג!

דערמיט ענטשולדיג איך זיך פאר'ן פראפ. פעראיין פון בעקליידר-ארבייטער, זאכאדניא 66, פאר מיין געהן פרעסען אויף אלעקסאנדריסקא 29 ביים מייסטער קאליסקי געגען ווילען פון פעראיין.

דער פעראיין פון בושעזשינער 5 האט אנגעהויבען א קאמף פאר דעם ארבייטס-פלאץ אהן מיין ווילען און הסכם. איך דערקלער, אז פון יעצט אן געהער איך צום פעראיין זאכאדניא 66 און ווארף זיך אונטער אלע בעשלוסען פון איהם.

פרעסער מאגים ווייצענבערג

זאווישא 30. 7495

Starszy Felczer

L. Tajchner

אלטשטאדט 12 טעל. 165-72

בעזיצט א 23-יעהריגע שפיטאל-פראקטיק

אין ווארשא און אין לאדז.

נעהמט אן קראנקע פון אלע ספעציאליטעטען

אגאנצען טאג.

פאר ארימע אויפנאהם פון 8—10 פריה נור 1 זל.

פאקעז-שטעלן מיט פרישע קראוויאנקע

און גיט אויס בעשייניגונגען.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען

א הערליכע און רעמאנטירטע וואוינונג פון 2 שטיבען און א קיך מיט בעקוועהמליכקייטען, פראנט, 1-טער שט., פלאץ קאשטשעלני 4. צו ערפאהרען אוים'ן ארט א גאנצען טאג.

3492

פערשידענעס

אין מיין ניי-איבערגענומען פריזיער-אנשטאלט זאכאדניא 16 ווערט גערעכענט פאר שערען 50 גר. און פאר ראזירען 30 גר. מיט ערשטקלאסיגע בעדינונג. 3478 זיגמונט.

Zaginiony został kwit inkasowy na zł. 500.– wyd. przez Bank Kupiecko-Kredytowy, Zawadzka 11 na imię A.Sztajer i N. Litwin. Kwit zostaje unieważniony. Zwrócić do A. Sztajera, Nowomiejska 22.

פאר די, וועלכע פעררייזען צום

ים און אויף זומער-וואוינונגען

מיר האבען אנגעהויבען דעם פערקויף פון פאלגענדע ארטיקלען:

באדע-מאנטלען
ערשטקלאסיגע אויספיהרונג

סחורות אויף באד-מאנטלען

באדע-לייליכער

האנטיכער
אין אלע קאלירען מוסטערן און גרויסען

דיוואניקעס - FROTTE

באד-קאסטיומען
פאר דאמען, הערען און קינדער
אין א גרויסען אויסוואהל

פיזשאמעס
פאר דאמען און הערען
געשמאקפול צוזאמענגעשטעלטע פארבען

זומער-שטאפען
אין פערשידענע סארטען
אין גרויסען אויסוואהל

פלאזשע-היטעלעך
ווייסע און קאלירטע

לעזשאקעס
אין א גרויסען אויסוואהל

אמעריקאנער פאטעלען
צוגעלייגטע

לייוועגד אויף מאַרקיזען
אין פערשידענע פארבען

לייוועגד אויף כאדניקעס
אין פערשידענע פארבען

לייוועגד אויף לעזשאקעס
גרויסער אויסוואהל פון קאלירען

טישטוכער פאר גערטנער
אין פרעכטיגע פארבען און מוסטערן

וועש פאר דאמען, הערען און קינדער
אין דער בעסטער אויספיהרונג
צו קאנקורענץ-פרייזען

מיר מאכען אויפמערקזאם דער ג' קונדשאפט, אויף אלע אנדערע ווירקזווארער סחורות, פון ביז איצט נאך נישט בעקאנטער העכסטער קוואליטעט.

הויפטזעכליך מארקע OK

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

3432

יעדער איינציגער
האט זיך איבערצייגט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191=00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

מיטען קי-ר צו
..ישעס
פאר
גראפישע אנשטאלטען
דרוקעריען און פערלאגען
עטצעטערא
די איינציגע אידישע ציגקאגראפיע אין לאדז
„גצלוקס"

ווערקשטעל
פון שירמס
און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים,
לאדז, נארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו קאנקורענץ-פרייזען.
נעמט אן אלערליי רעפעראטורן פון שירמס און שטעקנס

Dr. med. **Haltrecht**
ספעציאל-ארצט פאר הויט-
און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 21=245
נעהמט אן פון 8—11 פריה, 12.30—1.30 מיטאג
און פון 5—9 אוונד, זונטאג פון 10—1.
פאר אונבעמיטעלטע - לעטשניצע - פרייזען.

לאדז, עקסטרא טעלעגראמע
פאר די, וואס ווילען קויפען שיך!

איך בעזיץ א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע עלעגאנטע שטארקע שיך פאר הערן, דאמען און קינדער

אלע גרויסען, אלע סארטען, אלע פארבען צו אויסערגעוועהנליכע ביליגע פרייזען, ווי אויך חסידישע שטיוועל געמזאווע, באקסאווע, שטובלעטען, האלבע לאטשען מיט גומי אהן שטנז, די נייעסטע פלעמשאנקעס פאר דאמען צו רעדוצירטע פרייזען. געדענקט דעם אדרעס! לאדז, נאוואמיעסקא 20, נור פראנט, 1. שט. אין לעדער-געשעפט א. גאלאם.

ענטשולדיגונג!

דערמיט ענטשולדיג איך זיך פאר'ן

ה' הערש ווינטרעטער

פאר מיין נישט פאסיגע האנדלונג און אויסדריקען געגען איהם.

לוזער יאקובאוויטש.

שייטלען
מיט פאריזער שריגדען און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעפיהרט
אויך אנדולאציע
ביי הערש,
סקווערא 15.

כעמיש-
באקטעריאלאגישע
לאבאראטאריע
פון מאגיסטער
נ. שאץ
פיעטריקאווער 37
פראנט, 2 שטאק.
אנאליזען פון קאל, אורין רייכעך און אנד.
מעסיגע פרייזען.

לעטשניצע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
17 זגיערזשער 17,
טעלעפאן 33=116
ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק, ד"ר יוסטמאן, ד"ר מ. קאנטאר, ד"ר ציגנע, ד"ר ראקאווסקי, ד"ר ראזענצווייג, ד"ר רוזשאנער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופעל, צאהן-ארצט גראדזיענטשיק-קאראשיאווא
ווי אויך וויזיטען אין שטאט.
רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע עלעקטריזאציע און ערצט.יכע אנאליזען.

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל געמענט היילבאנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארן מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דײטשען פראפעסאר דאקטאר בראכירעטינר בעזעטיגען זיכער דאס שווערסטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, ליימונגען מים הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטש-פוס, ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע געמענע פיס און הענט, געמענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע ארערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. די פלאטען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארן: פראפ. ד"ר בראנטש, פראפ. ד"ר י. מאריש-לער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאגאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם ה' ד"ר. י. ראפאפארט, דעם ספעציאליסט פון דער הייל-ארטאפעדיע, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, דאנק איך הערצליך פאר'ן אויסהיילען מיין קינד פון א שווערער פערקריפלונג (פאראליזש פון די פיס) דורכ'ן פערלייגן א ספעציעלען הייל-ארטאפעדישען גארסעט לויט זיין מעטאדע. דאס קינד איז איצט געזונד און גלייך.

(–) **Szklarowie.**

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים. אין דער פראווינץ — 6 זל. א חודש אין אויסלאנד – 8 זל.

[illegible]

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט 10 גר. פריימער און ערב יו"ט 24 גר. אין דער ווייס 8 ... – 40 אין טעקסט ... 4 ... 60 – ... נאכ'ן טעקסט 12 ... 8 ... 18 –

[illegible]

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Braustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Krolikowski

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 22.